

OPĆINA BAŠKA

**Analiza postojećeg stanja na području
Općine Baška za potrebe izrade
Programa ukupnog razvoja Općine Baška**

OPĆINA BAŠKA

**Analiza postojećeg stanja na području
Općine Baška za potrebe izrade
Programa ukupnog razvoja Općine Baška**

NAČELNIK

mr.sc. Toni JURANIĆ

PREDsjEDNIK OPĆINSKOG VIJEĆA BAŠKA

Ivica JUNIČIĆ

Izrada:

- Riječka razvojna agencija Porin d.o.o.
- Radni tim za izradu PUR-a

Baška, 6. studenog 2015.

Sadržaj

1. Uvod	4
2. Analiza postojećeg stanja na području Općine Baška	6
2.1. Prostor	6
2.2. Stanovništvo	10
2.3. Tlo	15
2.4. Prirodna obilježja, flora i fauna	16
2.5. Vode	19
2.6. Kulturna baština	22
2.7. Kvaliteta života i stanje infrastrukture	32
2.7.1. Komunalna infrastruktura	32
2.7.2. Prometna infrastruktura	38
2.7.3. Društvena i zdravstvena infrastruktura	40
2.7.3.1. Školski i predškolski odgoj	40
2.7.3.2. Sport, rekreacija i društvo	42
2.7.3.3. Zdravstvena zaštita i socijalna skrb	42
2.8. Gospodarstvo	44
2.9. Zaštita okoliša	56
3. Problematika područja općine Baška i moguća rješenja	60
4. Popis tablica, grafikona, slika i literatura	64

1. Uvod

Republika Hrvatska prihvatile je europski koncept održivog regionalnog i lokalnog razvoja temeljenog na održivom gospodarskom razvoju, povećanju životnog standarda te očuvanju prirodne, kulturne i tradicijske baštine. Na taj način, lokalna područja u suvremenoj Europi, transformiraju se u ekološki očuvane sredine koje se sustavno opremaju s komunalnom i društvenom infrastrukturom, razvijaju lokalno poduzetništvo i povezuju se s okruženjem. Takve sredine postaju ugodne za život, privlačenje ulaganja, stvaranje rasta zaposlenosti i bolji životni standard svojih stanovnika.

Uravnoteženi regionalni razvoj od iznimnog je značaja za ukupni gospodarski rast i razvoj Republike Hrvatske, te je stoga potrebno da i zakonsko rješenje na odgovarajući način uređuje i kontinuirano poboljšava pristup ovoj problematice. Tako, temeljem odredbi članka 7. Uredbe broj 1301/2013 Europskog Parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. godine o Europskom fondu za regionalni razvoj te posebnim odredbama cilja „Ulaganje za rast i radna mjesta“ te stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) broj 1080/2006 (SL L 347/289) propisuje se obveza svake zemlje članice Europske unije da sredstva iz Europskog fonda za regionalni razvoj usmjerava k održivom urbanom razvoju putem strategija. To je vrlo konkretna obveza članica te pokazuje potrebu prilagodbe nacionalnih zakonodavnih okvira i politika novim usmjeranjima kohezijske politike. Kako bi se Republika Hrvatska što bolje pripremila za korištenje fondova Europske unije za finansijsko razdoblje 2014. – 2020. donijela je novi Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske.

Sustav nacionalnog, regionalnog i lokalnog razvoja omogućuje:

- jasno definiranje potreba razvoja,
- usuglašavanje razvojnih prioriteta,
- razvijanje ideja i predlaganje projekata naročito za ulaganje javnih sredstava u pojedina područja iz lokalnih, regionalnih, nacionalnih i EU izvora.

Radi toga se izrađuju strateški dokumenti navedenih razina kao instrumenti za provedbu zacrtanih prioriteta svake razine. Strateški dokumenti niže razine trebaju biti usklađeni s onima više razine.

Općina Baška pokrenula je izradu Programa ukupnog razvoja Općine Baška za razdoblje 2015.–2020. (PUR Baške) kako bi povezala lokalne razvojne potrebe s europskim, nacionalnim i regionalnim razvojnim prioritetima, kao i sa dostupnim europskim i nacionalnim finansijskim sredstvima i propisima koji reguliraju njihovo korištenje. U promišljanju koje vremensko razdoblje obuhvatiti u ovom strateškom dokumentu, krenulo se od postojećih strateških dokumenata te planiranja na europskoj razini za novo programsko razdoblje od 2014.-2020. godine.

U ovom trenutku nisu izrađeni nacionalni i županijski razvojni strateški dokumenti, no temeljem strateških dokumenata na europskoj razini, Kohezijske politike za razdoblje 2014. – 2020., EUROPA 2020 – Europske strategije za pametan, održiv i uključiv rast, Sporazumom o partnerstvu 2014.-2020. između RH i EU za korištenje EU strukturnih i investicijskih fondova

za rast i radna mjesta za razdoblje 2014.-2020. (ESI FONDOVI), Operativnih programa 2014.-2020. Konkurentnost i kohezija, Učinkoviti ljudski potencijali, Program ruralnog razvoja RH za razdoblje 2014.-2020. i Nacrta Operativnog programa za pomorstvo i ribarstvo 2014.-2020 te institucionalnog okvira za provedbe ESI fondova u RH u finansijskom razdoblju 2014.-2020. i Pravilnicima o prihvatljivosti izdataka za razdoblje 2014.-2020. daje se okvir za primjenu strateških odrednica i definiranje mogućih izvora financiranja razvojnih projekata.¹

Nakon donošenja strateških dokumenata na nacionalnoj i regionalnoj razini, Strategije regionalnog razvoja i Razvojne strategije Primorsko – goranske županije za buduće razdoblje, bit će potrebno uskladiti PUR Baške s navedenim dokumentima. No, kada se isti donesu bit će poznate eventualne potrebe za manja usklađenja obzirom da su se poštivali strateški dokumenti na europskoj razini.

Izrada strateškog dokumenta razvoja obuhvaća nekoliko osnovnih koraka ili faza izrade. Prvu fazu procesa izrade ovog strateškog dokumenta je izrada analize postojećeg stanja područja i okruženja kako bi se istaknuli raspoloživi općinski resursi. Drugu fazu procesa čini identifikacija ključnih problema područja kako bi se temeljem toga izradila SWOT analiza razvojnih mogućnosti područja (snage, nedostaci, mogućnosti i prijetnje). U trećoj fazi utvrđuje se vizija budućeg razdoblja, a kako ju postići, definiramo strateškim ciljevima, prioritetima i mjerama/projektima.

PUR Baške započeo je svoj proces izrade s Analizom postojećeg stanja na području Općine Baška. Kako bi se istaknuli resursi na području općine Baška te problemi s kojima se suočavamo u svakodnevnom životu i radu stanovnika ovom se Analiza stanja daje podloga za daljnju razradu Programa ukupnog razvoja koji čini poseban separat.

Razrada postojećeg stanja daje jasnu sliku o trenutnoj situaciji o prostoru, stanovništvu, tlu, prirodnim obilježjima, vodama, kulturnoj baštini, kvaliteti i stanju infrastrukture, gospodarstvu, zaštiti okoliša te problematiku područja. Ovaj dio poslužio je za utvrđivanje daljnjih koraka koji su vodili oblikovanju Program ukupnog razvoja Općine Baška 2015.-2020. Sljedeća shema daje prikaz procesa izrade PUR-a.

Shema 1: Faze izrade strateškog dokumenta razvoja općine

¹ www.strukturnifondovi.hr

2. Analiza postojećeg stanja na području Općine Baška

O porijeklu naziva *Baška* postoje razne teorije i mišljenja. Ipak, najpoznatija je ona akademika Petra Skoka koji spominje mogućnost da je naziv Baška nastao od „B čka“ što na ruskom znači bačva. Sam naziv tog područja trebao bi poslužiti kao metafora na izgled baščanskog zaljeva, koji svojim izgledom podsjeća na bačvu².

Baška je prvotno živjela od vinogradarstva, ribolova i stočarstva. Lijepa i prostrana baščanska uvala pridonijet će tomu da se u Baški u 20. st. posebno razvije nova djelatnost – turizam (o turizmu detaljnije u nastavku). Mjesto ima svoju dugu povijest i kulturu. Svojom kulturnom baštinom, spada u jedno od najinteresantnijih mjesta na hrvatskom Jadranu. Od još uvijek nedovoljno istraženih arheoloških područja, stare jezgre mjesta, ostataka rimskog naselja do sakralnih spomenika kulture.

2.1. Prostor

Na sjevernom Jadranu smješten je otok Krk. Otok Krk nalazi se na središnjoj 45. paraleli s.g.š. Zapadni dio otočića Košljuna dotiče meridjan od $14^{\circ}37'$ z.g.d. koji dijeli otok Krk na dva podjednaka dijela. Otok se svojim najsjevernjim dijelom najviše približio kopnu kod svjetionika Vošćica, na svega 600 m. Svojom nadmorskom visinom spada među visoke jadranske otoke – najviši vrh Obzova visok je 569 m i peti je po visini na našim otocima. Površina otoka Krka iznosi 409 km^2 , a duljina obale 190 km i čini ga najvećim hrvatskim otokom³. Na otoku Krku živi 18.000 stanovnika te ga čini jednim od najvećih, najrazvijenijih te najnastanjenijim jadranskim otokom.

Općina Baška je jedna od sedam jedinica lokalne samouprave koja se nalazi na otoku Krku. Smještena je na jugoistočnom dijelu otoka Krka. S istočne strane morem graniči s Ličko-senjskom županijom, s južne strane morem s otokom Rabom, sa zapadne strane morem s otokom Cresom. Kopnom sa zapadne strane graniči s Općinom Punat te sa sjeverne strane Općinom Vrbnik. Smještena je u pitomoj dolini, u zaljevu, okružena vinogradima, maslinicima, sa slikovitom pozadinom krševite planine Velebita i otočića Prvića. Obuhvaća područja naselja: Baška, Batomalj, Draga Baščanska i Jurandvor⁴.

Površina općine Baška obuhvaća cca $260,57 \text{ km}^2$, od toga na kopneni (otočni) dio otpada $98,92 \text{ km}^2$, a na morski dio $161,65 \text{ km}^2$.

Otok Krk i općina Baška su samo nekoliko sati udaljeni od gradskih središta europskih metropola: od Praga 740 km, Münchena 650 km, Budimpešte 630 km, Beča 580 km, Graza 400 km i Ljubljane 200 km.

---

² http://www.holiday-on-adria.com/hr/hrvatska/otok_krk/baska

³ <http://www.infokrk.com>

⁴ <http://www.baska.hr/index.php/opcina-baska/o-opcini>

Slika 1: Položaj Općine Baška u Primorsko-goranskoj županiji

Izvor: www.dls.hr

Slika 2: Otok Krk

Izvor: www.info-krk.com

U akvatoriju Općine Baška nalaze se otok Prvić i otočić Zečevo (Zeče) iz kategorije MPNNOO (kategorija skupa malih, povremeno nastanjenih i nenastanjenih otoka i otočića). Prvić je najveći nenastanjeni otok na Jadranu, poznat po „senjskoj“ buri (proboj bure u Kvarnerić kroz Senjska vrata, 600-700 m široki morski prolaz ili zračni otvor između otoka Krka i Prvića). U istom akvatoriju još je nekoliko manjih nadmorskih tvorba (hridi različita oblika i veličine): hrid Matanova (900 m²), hridi Njivica (dvije hridi od 918 m² i 265 m²) i hridi Kamenjak (dvije hridi od 867 m² i 190 m²)⁵.

Baška obiluje s tridesetak šljunčanih plaža koje su pristupačne za kupače svih uzrasta, a do njih se može doći pješice ili barkom. Najveća i jedna od najljepših je bašćanska „Vela plaža“ koja se nalazi u samom naselju, okružena mnogobrojnim sadržajima koji čine sastavni dio ponude mjesta. „Vela plaža“ je prirodna šljunčana plaža, duga 1800 m i može primiti nekoliko tisuća kupača.

Na preko 20 označenih šetnica koje ima Baška mogu se susresti bašćanske ovce, magarci i druge autohtone životinje. Svaka šetnica nudi prekrasan pogled na Bašćansku dolinu. Posebno se ističe šetnica Put ka mjesecu.

⁵<http://www.mrrfeu.hr/>

Prostor općine Baška prema korištenju i namjeni površina dijeli se na⁶ :

- Površine naselja – područja na kojima se predviđa gradnja, odnosno proširenje postojećih naselja, te se određuju građevinskim područjima (izgrađeno ili neizgrađeno građevinsko područje). U samom centru Općine Baška uz stanovanje predviđena je i izgradnja svih centralnih sadržaja i objekata društvene infrastrukture primjerenih općinskom sjedištu.
- Površine izvan naselja za izdvojene namjene – površine za smještaj specifičnih funkcija koje svojom veličinom i strukturom odudaraju od naselja te se planiraju odvojeno prema pojedinim namjenama. Razgraničenje površina izvan naselja vrši se na osnovi posebnih grupa izdvojenih namjena, a te grupe jesu :
  - Gospodarska (poslovna) namjena (K) – namijenjena je za smještaj poslovnih djelatnosti. Površina za poslovne namjene na prostoru Općine Baška je : Baška (K),
  - Ugostiteljsko-turistička namjena (T) – namijenjena za smještaj hotela i kampova. Površine za ugostiteljsko-turističku namjenu Općine Baška su : Baška (zona hotela), Zablaće-Baška (zona hotela), Zablaće-Baška (zona kampa) i Bunculuka (zona kampa),
  - Sportsko-rekreacijska namjena (R) – namijenjena za smještaj sportskog centra ili uređenih plaža. Površina za sportsko-rekreacijsku namjenu na prostoru Općine Baška je : Baška (sportski centar), zatim uređene plaže, Bunculuka, Punta Kricin, Baška – centar, te Zarok,
  - Površine groblja (G) – odnosi se na cjeline za gradnju novih ili proširenja lokalnih groblja u skladu s potrebama i programom uređenja groblja. Groblja na prostoru Općine Baška su : Groblje Sveti Ivan, Groblje Jurandvor – Sveta Lucija, Groblje na Gorici – Majka Božja na Gorici – Batomalj, Groblje Draga Baščanska.
- Poljoprivredne i šumske površine – poljoprivredno tlo se razgraničuje na: vrijedne obradive površine (vrtovi, voćnjaci, vinogradi) i na ostale obradive površine (ostale površine izvan površina naselja). Šumske površine razgraničene su na: šume gospodarske namjene, šume zaštitne namjene i šume posebne namjene. Ostalo poljoprivredno i šumsko tlo čini sav preostali prostor i kraške pašnjake koji se može koristiti na način predviđen za poljoprivredne ili šumske površine.
- Vodne površine – u vodne površine prostora Općine Baška ubrajaju se: registrirani vodotoci i bujice, akumulacija, morske površine i lokve. More u akvatoriju Općine Baška namijenjeno je za: prometne djelatnosti (luke, pomorski putovi), ribarenje (slobodni akvatorij – ribolovna područja), te rekreaciju. Na području općine postoje i površinska sakupljača vode, odnosno lokve koje su od velikog značaja za održavanje pojedinih ekoloških zajednica.

Uvjetima za uređenjem prostora određeno je da se unutar građevinskog područja građevine mogu graditi samo na uređenoj građevnoj čestici, II. kategorije uređenosti, ili čije je uređenje već započelo na temelju Programa izgradnje građevina i uređaja komunalne infrastrukture prema posebnom propisu. Također, obavezno trebaju biti izvedeni barem zemljani radovi u skladu s urbanističkim planom uređenja za neizgrađeni dio građevinskog područja. Nadalje,

---

⁶ <http://www.zavod.pgz.hr/>

sve građevine na području Općine Baška moraju imati najmanje, ranije spomenutu, II. kategoriju opremljenosti koja obuhvaća sljedeće:

- pristupni put,
- vodoopskrbu,
- odvodnju otpadnih voda,
- opskrbu električnom energijom,
- propisani broj parkirališnih mesta.

Na području općine nalaze se građevine od važnosti za Primorsko-goransku županiju, pa tako i od važnosti za Republiku Hrvatsku. Građevine koje se ubrajaju u ovu skupinu jesu:

1. Građevine od važnosti za Primorsko-goransku županiju:

- 1.1. Pomorske građevine s pripadajućim objektima, uređajima i instalacijama:
  - Trajektna luka Stara Baška (planirana)
  - Luka posebne namjene – luka nautičkog turizma „Stara Baška“ (planirana)
- 1.2. Cestovne građevine s pripadajućim objektima, uređajima i instalacijama:
  - Ostale državne ceste: Omišalj – Vrbnik – Stara Baška (trajekt) – Supetarska Draga – Rab – Mišnjak (trajekt) – Biškupica (planirana)
- 1.3. Poštanske građevine s pripadajućim objektima, uređajima i instalacijama:
  - Postojeći poštanski uredi Baška (51523) i Draga Bašćanska (51522) koji pripadaju Središtu pošta Rijeka
- 1.4. Građevine za vodoopskrbu pripadajućeg podsustava „Rijeka“
- 1.5. Građevine sustava odvodnje s pripadajućim objektima, uređajima i instalacijama: Baška
- 1.6. Elektroenergetske građevine s pripadajućim objektima, uređajima i instalacijama: Distribucijski dalekovod 110 kV : Krk – Rab

2. Građevine od važnosti za Republiku Hrvatsku:

- 2.1. Telekomunikacijske građevine (elektronička komunikacijska infrastruktura i povezana oprema) : međunarodni TK kabeli I. razine Rijeka – Krk – Senj / Rab – Novalja
- 2.2. Radijski koridor : Učka – Umag, Nanos (R. Slovenija), Mirkovica, Krk (Zidine), Rab ; Rab – Ćelavac, Kiršine (Pag).

Ključni problemi

Nedostatak prostora za gospodarske aktivnosti

Nedovoljna izgrađenost planom utvrđenih turističkih zona

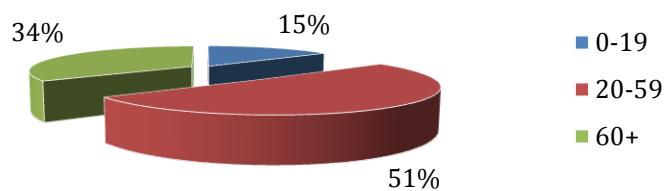
Divilja izgradnja na poljoprivrednom zemljištu

2.2. Stanovništvo

Podaci o stanovništvu Općine Baška, dani u nastavku, temelje se na podacima objavljenim na stranicama Državnog zavoda za statistiku. Korišteni podaci su iz Popisa stanovništva iz 2001. i 2011. godine, koji je ujedno i posljednji popis stanovništva, te iz Statističkih biltena i ljetopisa.

Općina Baška broji 1.674 stanovnika te bilježi porast od 7,7 % u odnosu na broj stanovnika prema Popisu iz 2001. godine (1.554). Njezin udio u ukupnom broju stanovnika Primorsko-goranske županije iznosi 0,5%, i ukupnom broju stanovnika otoka Krka 8,6%.

Grafikon 1: Udio stanovništva prema dobnoj strukturi prema popisu stanovništva iz 2011. godine

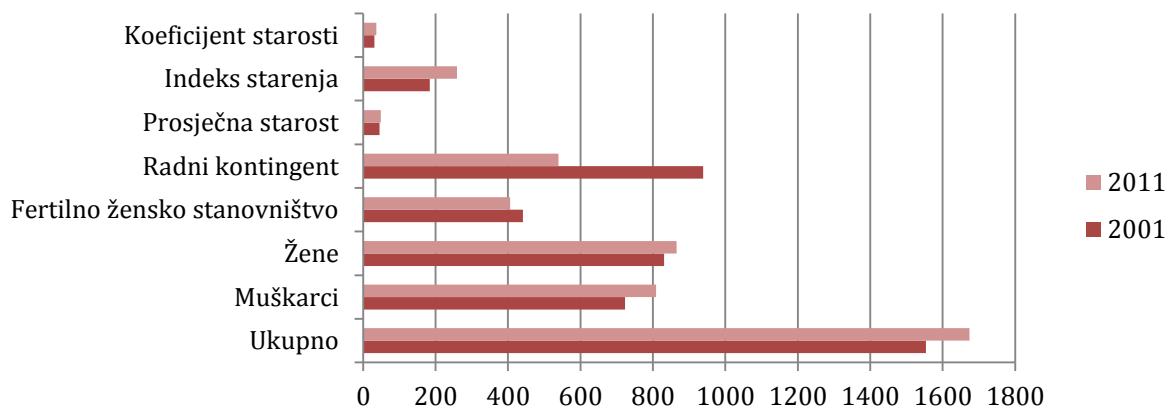

Izvor : www.dzs.hr

Grafikon broj 1 prikazuje dobnu strukturu ukupnog stanovništva Općine Baška na osnovi Popisa 2011. godine. Vidljivo je kako je najveći udio stanovnika starosti od 20 do 59 godina (51%), a najmanji onog starosti od 0 do 19 godina (15%).

Grafikon u nastavku prikazuje kontingente stanovništva općine Baška temeljem podataka iz Popisa stanovništva 2001. i 2011. godine.

Grafikon 2: Kontingenti stanovništva Općine Baška za 2001. i 2011. godinu

Izvor : www.dzs.hr

Prema posljednjem Popisu stanovništva (2011.) Općina Baška ima 1.674 stanovnika, od čega 809 muškaraca i 865 žena. Ova brojka označava porast broja stanovnika u odnosu na isti popis iz 2001. godine gdje je broj stanovnika bio 1.554. od čega 723 muškaraca i 831 žena. Fertilno žensko stanovništvo u 2011. godini iznosi 406, što je manje u odnosu na 2001. gdje je iznosilo 441.

Fertilno žensko stanovništvo označava dio ženskog stanovništva starosti od 15 do 49 godina. Fertilno (fertilitet) označava sposobnost efektivnog rađanja unutar grupe žena u fertilnom periodu.

Radni kontingent u 2011. godini iznosi 539, što je također manje u odnosu na 2001. godinu gdje je iznosio 939. Radni kontingent čini stanovništvo u dobi života, koju s obzirom na fiziološku sposobnost rada u određenom radnom vremenu i s određenim stupnjem intenzivnosti, nazivamo radna snaga ili radno sposobno stanovništvo. Smanjivanje radnog kontigenta i pogoršavanje starosne strukture stanovništva može negativno utjecati na ekonomski aktivnosti na području općine Baška. U ovu skupinu spadaju žene od 15 do 59 godina starosti i muškarci od 15 do 64 godina starosti.

Prosječna starost se u 2011. godini povećala za 3,2 godine u odnosu na 2001. te iznosi 48,5. Prosječna starost stanovnika Općine Baška veća je od prosjeka RH (43,4). Općenito se smatra da proces starenja započinje kada prosječna starost stanovništva iznosi 30 godina. Hrvatsko je stanovništvo, dakle već 1953. zakoračilo u spomenuti proces. Na osnovi popisa iz iste godine (1953.) prosječna starost stanovnika Republike Hrvatske iznosila je 30,7 godina. Indeks starosti pokazuje omjer broja starih 60 i više godina i mladih u dobi do 19 godina. Kritična vrijednost indeksa starosti iznosi 40%. U 2011. godini indeks za područje općine Baška iznosi 258,7% što svakako nije dobar pokazatelj. Brojka prelazi graničnih 100 koji pokazuje da na svakog starog stanovnika dolazi jedan mladi.

Koeficijent starosti pokazuje udjel starih 60 i više godina, ili starih 65 i više godina u ukupnom stanovništvu. U 2011. godini taj se koeficijent povećao za 5,1%, i iznosi 36,2%.

Navedeni podaci i pokazatelji prikazani su i na sljedećoj tablici:

Tablica 1: Kontingenti stanovništva Općine Baška u razdoblju od 2001.-2011. godine

Kontingent	2001.	2011.
Ukupno	1554	1674
Muškarci	723	809
Žene	831	865
Fertilno žensko stanovništvo	441	406
Radni kontingent	939	539
Prosječna starost	45,3	48,5
Indeks starenja	184,3	258,7
Koeficijent starosti	31,1	36,2

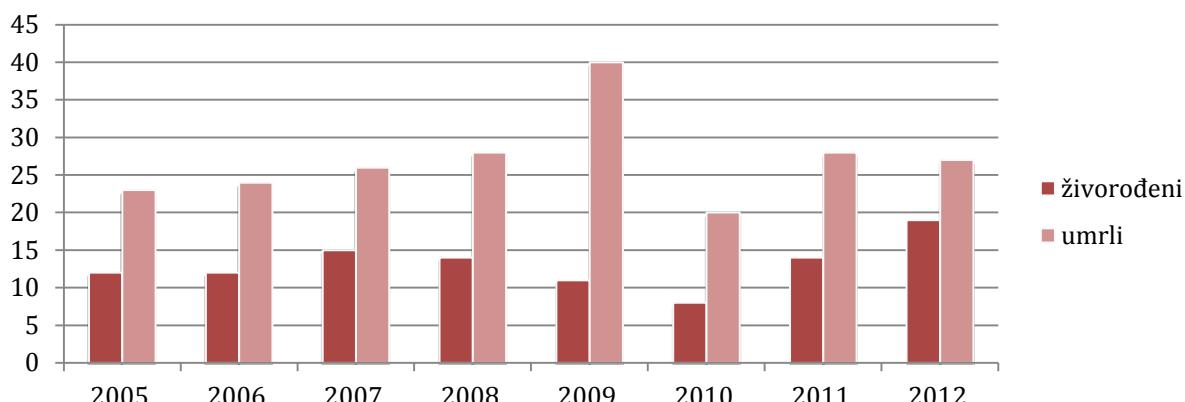
Izvor: www.dzs.hr

Ukratko se može zaključiti da u Općini Baška, iako je zabilježen porast broja stanovnika, stanovništvo stari što nije dobar pokazatelj za budući razvoj. Stopa prirodnog prirasta u 2011. godini bila je negativna te je utjecala i na vitalni indeks (životrođeni na 100 umrlih) koji je iznosio 50. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku , vitalni indeks Općine Baška u 2012. godini iznosi 70,4.

Temeljem podataka Državnog zavoda za statistiku u 2012. godini prirodni prirast Općine Baška je negativan. Negativna brojka označava veći broj umrlih u odnosu na živorođene.

Grafikon u nastavku prikazuje odnos broja živorođenih i umrlih u razdoblju od 2005. do 2012. godine.

Grafikon 3: Živorođeni i umrli u Općini Baška u razdoblju od 2005.-2012. godine

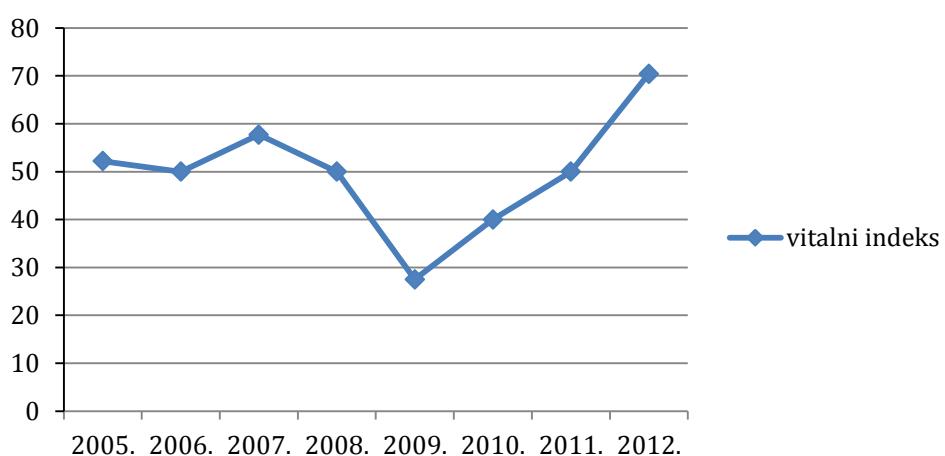

Izvor: www.dzs.hr

Iz priloženog grafikona je vidljivo da je u razdoblju od 2005. i 2012. godine evidentiran veći broj umrlih u odnosu na živorođene. Najveća razlika evidentirana je 2009. godine, gdje je broj živorođenih iznosio 11, a umrlih 40. Temeljem posljednjih podataka iz 2012. godine broj živorođenih iznosi 19, a umrlih 27.

Kretanje vitalnog indeksa Općine Baška u razdoblju od 2005. do 2006. godine prikazuje sljedeći grafikon. Sukladno prethodnom grafikonu najniži vitalni indeks zabilježen je u 2009. godini te je iznosio 27,5. Nakon 2009. godine zabilježen je konstantan porast vitalnog indeksa i u narednim godinama, 2010. (40), 2011. (50), te 2012. (70,4).

Grafikon 4: Vitalni indeks Općine Baška u razdoblju od 2005.-2012.

Izvor : www.dzs.hr

Migracijska obilježja stanovništva također zauzimaju veliku važnost obzirom da stanovnici Općine Baška migriraju dnevno radi posla i uslijed turističke sezone.

Prema Popisu stanovništva iz 2011. godine od ukupnog broja stanovnika (1674) od rođenja u istom naselju stanuje 567 stanovnika. Dosedjenih s područja Republike Hrvatske je 853, što je više nego doseljenih iz inozemstva, 254.

Obrazovanje

Obzirom da se obrazovanje nameće kao ključan čimbenik ukupnog društveno-ekonomskog razvoja određenog područja, pažnju je potrebno usmjeriti i na obrazovnu strukturu na području Općine Baška.

Sukladno tome, sljedeća tablica prikazuje stanovništvo Općine Baška staro 15 i više godina prema najvišoj završenoj školi. Vidljivo je kako se u 2011. godini broj stanovnika bez škole smanjio te njegov udio iznosi 0,7% od ukupnog broja stanovnika starih 15 i više godina. Broj stanovnika sa završenom osnovnom i srednjom školom se povećao, kao i broj stanovnika s visokim obrazovanjem (stručni studij, sveučilišni studij, doktorat). Na području Općine Baška u 2011. godini bilo je 4 doktora znanosti.

**Tablica 2: Obrazovna struktura stanovnika općine Baška u 2001. i 2011. godini
(Stanovništvo staro 15 i više godina prema najvišoj završenoj školi)**

Godina	Ukupno	Bez škole	Osnovna škola	Srednja škola	Stručni studij	Sveučilišni studij	Doktorat
2001.	1373	14	255	733	69	98	4
2011.	1478	11	324	883	129	127	4

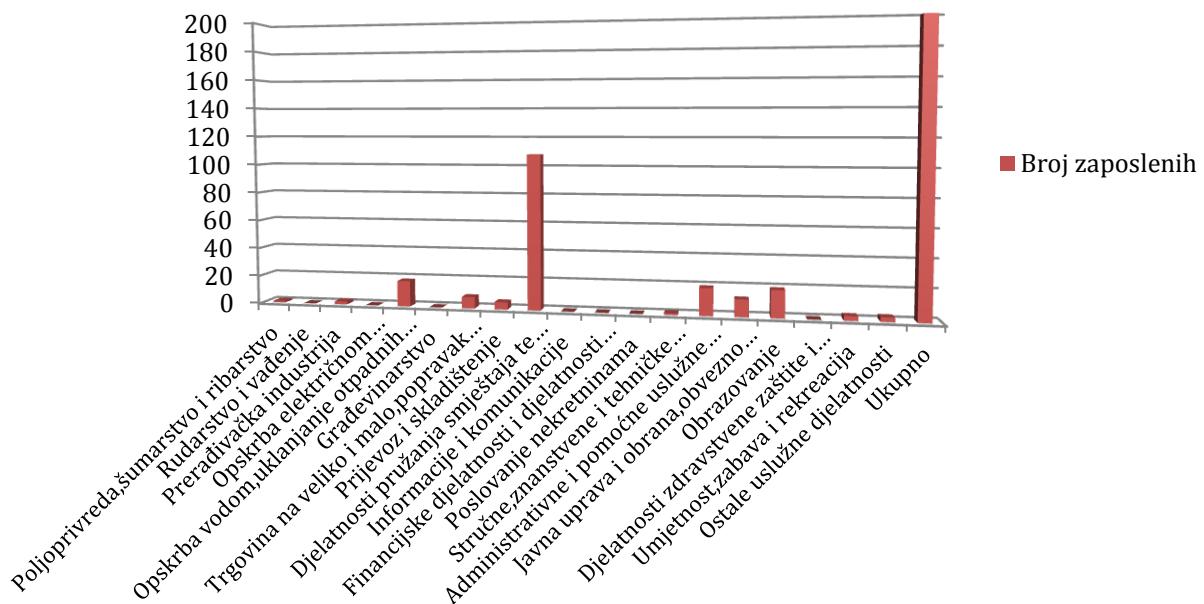
Izvor : www.dzs.hr

Broj nepismenih u Općini Baška u 2001. godini iznosio je 8, od čega 6 žena i 2 muškarca. Udio nepismenih u ukupnom stanovništvu iznosio je 0,55%. U 2011. godini taj je broj smanjen te iznosi 5, od čega 2 muškarca i 3 žene. Udio nepismenih iznosi 0,3%.

Zaposlenost

Od ukupnog broja stanovnika na području Općine Baška zaposlenih u pravnim osobama u 2011. godini bilo je 199 te je iz sljedećeg grafikona vidljivo da je najveći broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (108 zaposlenih), nakon čega slijede administrativne i pomoćne djelatnosti (19 zaposlenih), obrazovanje 19 zaposlenih) i djelatnosti opskrbe vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša (18 zaposlenih). U odnosu na 2009. godinu gdje je ukupan broj zaposlenih iznosio 222, u 2011. godini zamijećen je pad broja zaposlenih za 10,36%.

Grafikon 5: Zaposleni u pravnim osobama u Općini Baška, prema NKD-u 2007. u 2011. godini

Izvor: Državni zavod za statistiku, 2014.

Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, kretanje nezaposlenosti na području općine Baška u razdoblju od 2010. do 2013. godine je variralo. Najveći broj nezaposlenih bio je 2012. godine, njih 84 (stanje 12mj./2012.), a najmanje 2011. godine, njih 66. U 2013. godini broj nezaposlenih iznosio je 75.

Najviše nezaposlenih prema kriteriju stupnja obrazovanja je u skupini za završene srednje škole.

Tablica u nastavku prikazuje strukturu stanovništva Općine Baška iz 2011. godine prema glavnim izvorima sredstava za život i prema spolu.

Tablica 3: Stanovništvo prema glavnim izvorima sredstava za život i spolu u Općini Baška u 2011.

Spol	Uku-pno	Prihodi od stalnog rada	Prihodi od povremenog rada	Prihodi od poljoprivrede	Starosna mirovina	Ostale mirovine	Prihodi od imovine	Socijalne naknade	Ostali prihodi	Povremena potpora drugih	Bez Prihoda	Nepoznato
Sv.	1.674	414	202	17	467	114	200	16	50	65	327	1
m	809	225	107	13	217	47	88	3	16	29	156	-
ž	865	189	95	4	250	67	112	13	34	36	171	1

Izvor: www.dzs.hr

Sukladno prikazanoj tablici vidljivo je kako je glavni izvor prihoda starosna mirovina za 467 stanovnika Općine Baška, nakon čega slijede prihodi od stalnog rada za 414 stanovnika i bez prihoda je 327 stanovnika. Podaci ukazuju na sve veći broj umirovljenika na području općine.

Socijalnu naknadu prima njih 16.

Prema posljednjem popisu stanovništva na području općine Baška živi 1548 Hrvata (92,47% od ukupnog broja stanovnika), a slijede Albanci sa udjelom od 2,27%, Srbi 1,14% te Bošnjaci 0,60%.

2.3. Tlo

Karakteristike tla i minerali

Bašćansko polje specifično je po konfiguraciji, gdje se smjenjuje gotovo planinski predio s veoma strmim, krševitim obroncima Treskavca (330 m) s najvišim vrhom otoka (Obzova 569 m), s dubokom i pitomom Bašćanskom dolinom. Posebno je zanimljiv otok Prvić, kamenite, strme konfiguracije (335 m), koji ipak ima oaze bilja i stanište je bjeloglavog supa.

Na teritoriju općine osnovna karbonata je stijena, i to vaspenci, dolomitični vaspenci i karbonatne breče. Ona je vidljiva na površini terena pa stoga i lako dostupna za eksploataciju, odnosno za kamenolom.

Na istom području nema značajnijih nacionalnih parkova i parkova prirode, no, postoje dva poznata ornitološka rezervata (Glavine - Mala luka i otok Prvić). Područje je vrlo bogato šumskim površinama. Naime, područjem Kvarnerskih otoka prolazi granica dviju vrlo izrazitih biogeografskih cjelina Sredozemlja: vazdazelene eu-mediteranske zone i listopadne submediteranske zone. Kontrast šumovitim područjima u središnjem dijelu Bašćanske doline, njenih padina i prostora prema Općini Vrbnik, su veliki kamenjarski pašnjaci. Oni označavaju krajnji stadij degradacije vegetacije.

Kako bi se ublažio negativan učinak ogoljivanja tla u ovom eroziji izloženom prostoru i nestanka prirodnih šuma, na nekim se mjestima pristupilo pošumljavanju borovim kulturama.

Obradive površine se sastoje od malih parcela koje su danas većim dijelom napuštene. Djelomično se obrađuju samo najvrednije površine uz Velu riku (Suhu ričinu). Područje uz

korito Vele rike (Suhe ričine), te uz to i mnogobrojne lokve važan su čimbenik održavanja života na tom području⁷.

Poljoprivredno tlo razvrstano je u dvije skupine :

1. *Vrijedno obradivo tlo* – pokriva površinu od 507,85 ha,
2. *Ostalo obradivo tlo* – pokriva površinu od 202,24 ha.

Neovisno o svojoj pedološkoj vrijednosti, zone za poljoprivredu na području Baške pretežito su zapuštene i neobrađene. Bašćansko je polje pogodno za razvoj poljoprivrede radi svoje velike površine (418 ha), ali njezin razvoj sprečava veliki broj malih posjeda koji se tek djelomično obrađuju. Također osim navedenog, razvoj dodatno otežavaju poplave bujičnih vodotoka, te star i neadekvatan sustav odvodnje.

2.4. Prirodna obilježja, flora i fauna

Klima

Za područje općine Baška karakteristična je ugodna i blaga mediteranska klima, a njezina su obilježja: ugodna proljeća, topla ljeta, blage jeseni i vjetrovite zime. S više od 2500 sunčanih sati godišnje, Baška je ubrojena u najsunčanije dijelove Europe. Temperatura mora i ljeti iznosi u prosjeku 26°C, a zraka 24°C. Rekordne najviše vrijednosti temperature mogu se zadržavati do 36°C. Najljepši mjesec s najstalnijim vremenom je mjesec srpanj, koji je ujedno najtoplji, najvedriji i najsunčaniji mjesec u godini.

Vjetrovi koji pušu daju obilježja pojedinim godišnjim dobima. Bura puše od kopna prema moru, te je hladan suh i nepredvidiv vjetar. Iako je bura zimski vjetar, u Baškoj se javlja tijekom cijele godine. Nakon bure može se očekivati vedro i sunčano vrijeme. Valovi su kratki, a njihovi se vršci pretvaraju u morsku pjenu. Jugo puše od mora na kopno, vlažan je vjetar praćen kišom. Javlja se većinom od jeseni do proljeća. Valovi su lijepi i dugi, bez šuma i pjene. Ljeti puše ugodan vjetar maestral. Jak vjetar se na području općine prosječno javlja 40 dana u godini, a olujni vjetar svega 14 dana. Olujni vjetar, a ponekad i orkanski, udružen s velikom količinom oborine ili čak tučom može napraviti velike štete kao što su primjerice:

- prekid opskrbe električnom energijom, oštećenja građevina, obustava prometa za određene vrste prijevoznih sredstva i/ili potpuna zabrana prometa, štete na nasadima, rušenje stabla, stradavanje stanovništva itd.

⁷<http://www.google.hr>, www.baska.hr

Područje Baške nije u značajnoj mjeri ugroženo od toplinskog vala, iako postoji mogućnost pojave istog u ljetnim mjesecima⁸.

Flora

Na topлом mediteranskom suncu, raste 1500 biljnih vrsta, od kojih su gotovo 50 otočni endemi. Prekrasni krajolici prepuni su ljekovitog bilja, pa baščansku kotlinu čine iznimno zdravim okruženjem, o čemu najbolje svjedoči podatak o dugovječnosti domaćeg stanovništva. Upravo su osebujne klimatske prilike uvjetovale razvoj različitih kultura, poput vinove loze, smokve i masline. Pored toga otok Krk je poznat po velikom broju biljnih vrsta. Od toga je okolica Baške najbogatija po broju rijetkih i ugroženih vrsta (endemi i relikti) u okviru cijelog Jadrana. Neke od tih biljnih vrsta jesu: Horvatov luk, primorska modričica, liburnijski vrijesak, kadulja, majčina dušica, kuš, Borbaševa lazarkinja, brnistra, stolisnik i pelin.

Fauna

Fauna obuhvaća jedinstvene vrste supova i do nekoliko vrsta sova (čuk iz roda *Otus*) kao jednog od prepoznatljivih noćnih zvukova baščanskog krša. Jedna od rijetkih i ugroženih vrsta sova je sivi čuk iz roda *Athene*, te ušara, koji obitava na cijelom otoku Krku i na otočiću Prviću.

Glavine - Mala luka (Kuntrep) je prvi najstariji ornitološki rezervat za bjeloglave supove na svijetu te je proglašen zaštićenim 1969. godine. Zauzima sjeveroistočni strmi dio obale otoka Krka, od rta Glavine do Male Luke, površine 1000 ha. Iako nije zadovoljavajuće riješen problem smanjenja krčke populacije bjeloglavih supova, radi svoje krajobrazne veličanstvenosti i brojnih drugih prirodnih vrijednosti opravdava svoje postojanje. Pored supova ima i drugih rijetkih vrsta ptica, gmazova, vodozemaca, beskralješnjaka te endemične biljke i njihove zajednice u ovom prelijepom krajobrazu od neprocjenjive prirodoznanstvene dragocjenosti.

Otok Prvić proglašen je 1972. godine kao posebni ornitološki rezervat. Inače je, drugi najstariji na svijetu ornitološki rezervat za bjeloglave supove, a najveći nenastanjeni otok na Jadranu. Prvić je otok neobičnih, gotovo gorskih obilježja s mnogo strmih litica, usjeklina i klisura, iako se uzdiže tek 357 metara iznad mora. Posebnosti otoka Prvića mogu se doživjeti već u podmorju, gdje se susreću atraktivni podmorski krajobrazi i šaroliko bogatstvo koraligenskih zajednica. Iako je Prvić službeno proglašen rezervatom, na njemu nema nikakvih upozorenja da se radi o zaštićenom području. Zbog teške pristupačnosti, nepovoljnih maritimnih svojstva (glasovita senjska bura), strmih obala i otežanog sidrenja do danas se na njemu uspio sačuvati specifičan biljni i životinjski svijet i arhaičnost krajobraza⁹. Budući je Prvić zaštićeno područje pod ingerencijom je Javne ustanove Priroda. Za otok je značajno da se tu gnijezde brojne vrste ptica među kojima su bjeloglavi sup (lat. *Gyps fulvus*) na visokim klisurastim obalama, čija su jata tu najveća nakon otoka Cresa te suri orao (lat. *Aquila chrysaetos*).

⁸ <http://meteo.hr/>

⁹ <http://www.ju-priroda.hr/3zasticeni/otok-prvic.pdf>

Fotografija 1: Bjelogлавi sup

Fotografija 2: Suri orao

U podmorju se mogu doživjeti autohtone vrste u prirodnom okruženju, a jedna od njih je i škamp kao najcjenjeniji jadranski rak.

Suša

Na području Općine Baška prosječno godišnje ima 262 dana bez oborine. U prosjeku se najviše takvih dana u godini javlja u mjesecu srpnju i kolovozu (26) dok u ostalim mjesecima ima od 18 do 22 dana bez oborina. Najveću sušu bilježi srpanj 1988. godine kada tijekom cijelog mjeseca nije pala oborina. Najmanje bezoborinskih dana zabilježeno je u studenom 2000. godine kada je bilo 8 dana bez oborine.

U posljednjih deset godina na području Baške zabilježene su četiri velike suše i to u ljeto 2000. i ljeto 2001. godine, te proljeće i ljeto 2003. godine. S obzirom da nije proglašena elementarna nepogoda, ne može se govoriti o procjeni nastale štete¹⁰.

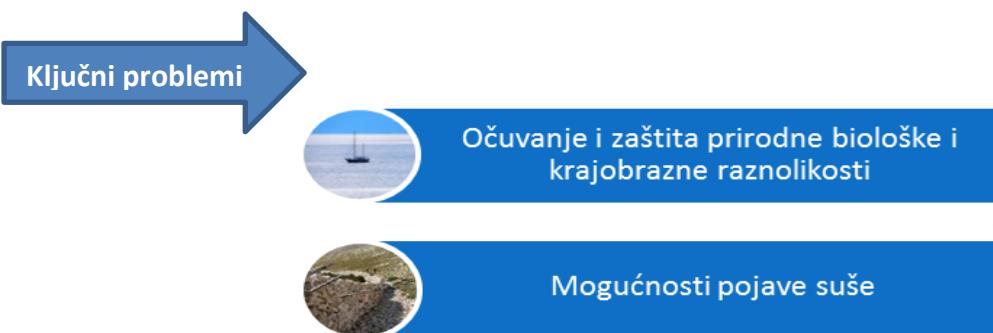
Obzirom da se na istom području poljoprivredna proizvodnja svodi na individualnu proizvodnju, u slučaju velikih suša smanjuje se urod poljoprivrednih kultura, te isto tako u težim slučajevima suše stradavaju i višegodišnje kulture (vinogradi i voćnjaci).

Sukladno članku 124. Zakona o zaštiti prirode („Narodne novine“ broj 70/05, 139/08, 57/11), utvrđeni su sljedeći uvjeti i mjere zaštite prirode:

- u cilju očuvanja prirodne biološke i krajobrazne raznolikosti kao posebnu vrijednost treba očuvati područja pokrivena autohtonom vegetacijom, lokve i njihovu neposrednu okolicu; područja prirodnih vodotoka, kamenjarske pašnjake te obalno područje (prirodne morske plaže i stijene), potrebno je revitalizirati ekstenzivno stočarstvo, te poticati obnovu zapuštenih vinograda i maslinika na tradicionalan način, poticati pčelarstvo isl.,
- u cilju poboljšanja i održavanja ekoloških i mikroklimatskih prilika naselja mora se stvoriti i očuvati postojeći zeleni sustav u vidu mreže drvoreda i zelenih površina (javnih i privatnih) koja prožima naselje te se povezuje sa prirodnim područjem izvan naselja,
- u što većoj mjeri potrebno je zadržati prirodne kvalitete prostora, odnosno planiranje vršiti tako da se očuva cjelokupan prirodni pejzaž,
- prilikom ozelenjavanja koristiti autohtone vrste drveća i grmlja te vrste za koje postoji tradicija sadnje na okućnicama u ovom podneblju,

¹⁰ <http://meteo.hr/>

- pri oblikovanju građevina (posebice onih koje se mogu graditi izvan naselja) treba koristiti materijale i boje prilagođene prirodnim obilježjima okolnog prostora i tradicionalnoj arhitekturi,
- treba spriječiti štetne zahvate i poremećaje u prirodi koji su posljedica turističkog razvoja i drugih djelatnosti i osigurati što povoljnije uvjete održavanja i slobodnog razvoja prirode,
- treba ograničiti građevinsko zauzimanje obale posebno na krajobrazno vrijednim lokacijama te se prirodna obala treba očuvati bez značajnijih izmjena obalne linije, nasipavanja i otkopavanja obale,
- pri planiranju lokacija za korištenje obnovljivih izvora energije, posebice sunčeve, treba osigurati racionalno korištenje neobnovljivih prirodnih dobara, te održivo korištenje obnovljivih prirodnih izvora poticanjem postavljanja sunčanih kolektora na postojeće građevine,
- pri izvođenju građevinskih i drugih zemljanih radova obvezna je prijava nalaza minerala ili fosila koji bi mogli predstavljati zaštićenu prirodnu vrijednost u smislu Zakona o zaštiti prirode te poduzeti mjere zaštite od uništenja, oštećenja ili krađe,
- na području posebnih rezervata ne planirati nikakvu izgradnju niti aktivnosti koje bi mogle narušavati prirodne vrijednosti zbog kojih su zaštićeni,
- ekološki vrijedna područja koja se nalaze na području Općine treba sačuvati i vrednovati u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode i Pravilnikom o vrstama stanišnih tipova, karti staništa, ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima te mjerama za njihovo očuvanje (NN 7/06),
- potrebno je očuvati biološke vrste značajne za stanišne tipove karakteristične za to područje i ne unositi strane (autohtone) vrste i genetski modificirane organizme na njihova staništa.

2.5. Vode

More i plaže

Pripadajuća površina mora Općine Baška je 16 165,02 ha. Dužina obale izvan i unutar granica građevinskog područja je 49,86 km, a unutar građevinskog područja 4,49 km. Iz čega proizlazi da je ukupna dužina obale 54,45 km što iznosi 4,88% ukupne dužine obale Primorsko-goranske županije.

Ispitivanje i ocjena kakvoće mora na otoku Krku (uključujući Bašku) obuhvaća 6 lokaliteta s ukupno 54 točke. Ispitivanjem se mjere i evidentiraju kemijска, bakterioloшка i fizikalna svojstva morske vode u skladu sa Uredbom o standardima kakvoće mora na morskim

plažama („Narodne novine“ 33/96). Višegodišnjim ispitivanjima na ovim lokacijama ustanovljeno je da sanitarna kvaliteta obalnog mora zadovoljava tražene kriterije mora pogodnog za kupanje i rekreaciju prema Pravilniku o kontroli kvalitete morske vode za kupanje i rekreaciju (NN 48/1986). Obalno more na području Općine Baška svrstava se u prvu kategoriju. U 2013. godini kakvoća mora je na svim ispitanim lokacijama ocijenjena godišnjom ocjenom izvrsno.

Fotografija 3: Vela plaža

Vela plaža, jedna od najljepših na Jadranu, dobiva već 15 godina zaredom Plavu zastavu, znak ekološke očuvanosti. Plava zastava predstavlja međunarodni ekološki program zaštite okoliša mora i priobalja, čiji je prvenstveni cilj održivo upravljanje i gospodarenje morem i obalnim pojasom. Na taj način simbolizira očuvan, siguran i ugodan okoliš za zabavu i rekreaciju, kvalitetu usluge te urednu i primjereno opremljenu obalu. Baška je prepoznatljiva upravo po svojim plažama te je gostima dostupno tridesetak plaža uz pješačke staze do Male i Vele luke, a nudistima do Bunculuke.

Sve su plaže šljunčane i prirodne. Vela plaža ima veliku posjećenost gostiju pa je često prenapućena. Pored Vele plaže ima i mnoštvo manjih plaža do kojih je pristup moguć barkom ili pješice. Te su plaže Mala luka i Vela luka te Vrženica. Smještene su iza nudističkog kampa Bunculuka u uvalicama. Upravo njihova odvojenost od centra privlači mnogobrojne turiste. I kućni ljubimci u Baški mogu naći svoje mjesto na plaži. Na samom kraju Vele plaže, u Zaroku, nalazi se tzv. pseća plaža, te je namijenjena turistima koji na odmor dolaze sa svojim kućnim ljubimcima¹¹.

U jeku turističke sezone dolazi do prekapacitiranosti Vele plaže.

Fotografija 4: Plaža Vela luka

Fotografija 5: Kamp Bunculuka

¹¹ <http://www.lpdgtours.hr>

Valovi i morske struje

U Velebitskom kanalu i jugo i bure stvaraju veliki broj valova, od kojih su naročito opasni valovi od bure u blizini stjenovite obale od rta Sokol do Glavine. Posljedice valova mogu biti potonuće manjeg plovila, otežano odvijanje cestovnog prometa i manja oštećenja poslovnih i stambenih objekata i slično.

Morske struje oplakuju obale otoka Krka s južne i sjeverne strane. Uz sjeveroistočnu obalu otoka formira se sjeverozapadna struja, koja duž Vinodolskog, Velebitskog i Tihog Kanala nadire prema Riječkom zaljevu. Brzina struje u Velebitskom Kanalu pretežito je ispod 1 čvora (Nm/sat). U Tihom Kanalu i kod otočića Sv. Marko struja je nešto snažnija.

Morske mijene

Morske mijene, odnosno plima i oseka, remete tokove ranije navedenih stalnih morskih struja. Na području Baške periodično osciliranje morske razine zbog djelovanja plime i oseke pretežito je pravilno, pa se tijekom dana uglavnom pojavljuju dvije plime i dvije oseke.

Zaštita mora i plaža

Zaštita mora podrazumijeva sprječavanje odbacivanja otpada i direktnog odvođenja otpadnih nečistih voda u more, zatim aktivno očuvanje biološke ravnoteže. Nije dozvoljena eksploatacija mineralnih sirovina na obalnom dnu područja Općine Baška. Zaštita mora od onečišćenja s kopna sprečava se ograničenjem razvoja naselja uz samu obalu, osiguranjem sredstava za priključenje svih građevina na području Općine na sustav odvodnje, te obradom i zbrinjavanjem otpadnih voda iz uređaja za pročišćavanje otpadnih voda¹².

Općina Baška je propisala Odluku o plažnom redu kojim propisuje način i uvjete korištenja i održavanja reda na svojim plažama. Tom odredbom na plažama je zabranjeno loženje vatre, bacanje smeća i raznovrsnih otpadaka, držanje i kupanje kućnih ljubimaca i drugih životinja (osim na plaži za pse), te plovidba plovila u plažnom prostoru.

Jednako tako, potrebno je naglasiti da teritorij na kopnu, unutarnje morske vode, teritorijalno more, njihovo dno i morsko podzemlje imaju specifične geomorfološke i funkcionalne karakteristike koje su pomorsko dobro. Bunculuka je dana u koncesiju, a Vela plaža u koncesijsko odobrenje te se upotrebljavaju i koriste pod uvjetima i na način propisan Zakonom. Na osnovi navedenog potrebno je razviti plan zaštite mora kojim se mora zadržati i/ili pak popraviti kvaliteta obalnog mora te kontinuirano voditi brigu o prirodnim resursima kao pomorskom dobru.

Vodotoci

Područje Općine Baška izgrađeno je od vapnenih i flisolikih naslaga koje karakterizira promjenjiva vodopropusnost i stalne akumulacije, te brojni povremeni i stalni izvori koji se javljaju na obalnoj liniji ili unutar kopna. Upravo radi ovakvog rasporeda vodopropusnih i vodonepropusnih stijena na području Općine Baška se dobivaju znatne količine vode u vodotocima, bunarima i izvoristiama.

---

¹² <http://www.sn.pgz.hr>

Na području Baške je obilje podzemne vode. Nepropusni slojevi lapor i pješčenjaka – fliša, sadrže vodu, uvjetujući i njeno izbijanje. Tako nastali izvori karakteristični su za cijelo područje. Unutar istoimenog područja ima 38 vodotoka – bujica (primjerice: Suha Ričina, Bašćanska (Vela Rika), Smokvica-Mul, Zakam-Gruh, Jablanova, Polacovica, Bunculuka, Mala Rika, Guncićevo, itd.)¹³.

Vodotok *Suha Ričina, Bašćanska (Vela Rika)* najdulji je vodotok na otoku. Značajan je po velikoj razini bujičnosti. U isti se slijevaju vode s visina od 550 m nadmorske visine. Površina sliva joj je 26 km², a dužina 12 km. Zbog izrazitih bujičnih karakteristika korito Vele Rike ne svrstava se u dolinski tok od mosta za Batomalj do uzvodnog kraja naselja Draga Bašćanska. Stoga na tom području nema stambenih objekata već samo poljoprivredno zemljište kako stanovništvo ne bi bilo ugroženo. Korito na ovom potezu meandrira¹⁴ i usjeklo se u bujičine naplavine. Dužina poteza iznosi 4,2 km.

Od Drage Bašćanske do vododijelnice u dužini od 6 km korito ima karakteristike polu brdskog toka. Korito je u više navrata djelomično regulirano. Isto korito je u više navrata djelomično regulirano, te je većina reguliranih poteza, naročito uz ušće dimenzionirana na protoke 20-godišnjeg povratnog perioda. Zbog toga postoji mogućnost plavljenja okolnog zemljišta. Jedna od takvih bio je katastrofalni vodni val koji je 28.08.1989. godine poplavio dio naselja Baška – nudistički autokamp u cijelosti i dio kampa s desne strane toka.

Osnovna mjera zaštite se odnosi na pravilo da se korita vodotoka treba uređivati na način koji je izgledom blizak prirodnom obliku vodotoka. U inundacijskom pojasu zabranjeno je obavljati radnje kojima se može pogoršati vodni režim i povećati stupanj ugroženosti od štetnog djelovanja voda. Zabranjuje se gradnja u inundacijskom pojasu.

2.6. Kulturna baština

Povijest

Općina Baška definitivno je jedno od najinteresantnijih mesta na Jadranu i obiluje širokom paletom povijesnih znamenitosti. Povjesno gledano, Baška je prema nalazištima u lokalnim špiljama bila naseljena još u doba prapovijesti. Predstavnici ovog kraja bili su Iliri, točnije pleme Japoda koji su naselili prostor na kojem se postepeno uz more razvilo malo naselje, čiji ostaci datiraju iz II. stoljeća prije Krista.

¹³<http://www.google.hr> www.baska.hr

¹⁴ *Meandar* – zemljopisni pojam za zavojito korito rijeke koje krivuda u obliku slova S.

Jedan od najvećih i najinteresantnijih, a do sada nedovoljno istraženih arheonalazišta na jadranskim otocima, na istočnom kraju otoka Krka su prostrane ruševine Bosar oko morske uvale Malaluka između Baške i Vrbnika, a nad njima je akropole gradina Korintija (Uri-Kvorýta) na vrhu poluotoka Sokol. Cijeli taj arheološki kompleks ima niz okolnih toponima i stare pučke legende o toj gradini. Mala Luka na istočnoj obali Krka prvotno je bila jedna od najvažnijih vojno-pomorskih baza (arsenal) za liburnijsku mornaricu.

Očuvane su mlađe sakralne građevine iz 16. stoljeća na jugozapadu naselja Bosar, zidine crkve S'Mikùla (Sv. Nikola). Istočnije od te očuvane crkve su stariji temelji druge još veće crkve uz očuvani trag apside širok oko 7m, a po pučkoj se predaji ta ranija crkva također zvala S'Mikùla. Uz zidine manje novije crkve su i temelji veće pravokutne zgrade s pučkim nazivom Klôštar, a vjerojatno je bio srednjovjekovni samostan kao zadnja naseljena zgrada uz grad Bosar. Ove sakralne ruševine u Bosaru još nisu arheološki datirane, ali o njima postoje jasni pismeni podaci iz venecijanskih srednjovjekovnih zapisa. Stoga se pretpostavlja da je navedeni dio naselja Bosar bio naseljen sve do 16 st. i imao funkciju 'donjeg grada'.

Na vrhu poluotoka Sokol uzdižu se ovalne zidine 'gornjeg grada' ili akropole (citadele) koja je vjerojatno imala regionalnu upravnu i vojnostratešku ulogu. Izvorno prastaro ime za ovu gradinu na rano čakavskom pradijalektu glasi Uri-Kvorýta u značenju "zidine grada". Noviji romanizirani naziv je *Corinthia*. Po pučkoj predaji, srednjovjekovni stanovnici su se iz napuštenog Bosara potom odselili zapadnije u današnju Bašku.

Naselje Baška se prvotno razvilo na brežuljku sv. Ivan 418 godine koje se nalazi iznad današnjeg mjesta Baška. Isti brežuljak danas predstavlja bogatu povjesnu jezgru, a koji ujedno nudi beskrajno plavo more i predivan pogled na cijelu Bašku.

Ostatak povijesti Baške se podudara s onom grada Krka, budući da je čitav otok bio pod istom vlasti određeno doba. Osim Ilirima i rimskom carstvu pripadala je Bizantu, te Ugarsko-hrvatskoj državi¹⁵. U srednjem vijeku nakon vladanja moćnih krčkih knezova Frankopana bila je pod vlašću Venecije, austrijskom vlašću te vlašću Napoleonove Ilirije. Padom Napoleona ponovo je pod vlašću Austrije do kraja I. svjetskog rata (1918.) kada je pripala Kraljevini Jugoslaviji. Raspadom SFRJ Jugoslavije 1991. godine, Baška teritorijalno pripada Republici Hrvatskoj. Od 1994. godine samostalna je općina na otoku Krku (uz ostalih pet općina i grad Krk). Nemoguće je spomenuti Bašku, bez da se spomene njezina najveća važnost i znamenitost, a to je Bašćanska ploča¹⁶.

Znamenitosti

Baška posjeduje mnoštvo znamenitosti, a jedna od njih je prije svega već spomenuta Bašćanska ploča. Ona je vrlo bitan detalj, koji ovo podneblje i gradić čine posebnima. Uz samu Bašćansku ploču, važna je i zanimljiva i crkva sv. Lucije u obližnjem Jurandvoru u kojoj je pronađena Bašćanska ploča. U neke od najpoznatijih znamenitosti područja Općine Baška ubrajaju se:

1. Bašćanska ploča

Jedan je od najdragocjenijih hrvatskih spomenika, najdulji i podacima najbogatiji među najstarijim hrvatskim glagoljskim natpisima, nastao oko 1100. godine.

¹⁵ <http://tz-baska.hr/baska/kultura/povijest>

¹⁶ <http://www.krk-riviera.com/hr/povijest-i-kultura-baska-page.html>

Spomenik je visok 99,5 cm, širok 199 cm i debeo od 7,5 – 9 cm, težak oko 800 kilograma. Izvorno je ploča bila lijevi plutej (pregradna ploča) na kamenoj crkvenoj pregradi (septum, canceli). Ta je pregrada prostorno dijelila kor pred oltarom, određen za redovnike, od crkvene lađe određene za vjernike. Oblikom i proporcijama ploča odgovara plutejima predromantičkog i romantičkog razdoblja na našem obalnom pojusu (Istra, otoci, Dalmacija). Ornamentalni motiv lozice što teče duž istaknute bordure gornjim rubom ploče javlja se u jednakoj stilizaciji na ukrašenim dijelovima crkvene arhitekture na našoj obali u kasnom 11. i u 12. stoljeću¹⁷. U 13 redaka (gotovo 100 riječi) natpis je uklesan na ploči od bijelog vapnenca. Govori o tome kako hrvatski kralj Zvonimir daruje „ledinu“ (zemlju) opatiji Svetе Lucije.

Pismo kojim je klesana Bašćanska ploča pripada prijelaznom stupnju iz starije, oble glagoljice u uglatu. Usporedno s glagoljičima, javlja se i nekoliko latiničkih i čiriličkih slova (I, M, N, O, T, V), a jednaka je pojava zabilježena i na drugim spomenicima hrvatske glagoljice 11. i 12. stoljeća.

U tituli kralja Zvonimira – „kralj hrvatski“ – na Bašćanskoj ploči prvi je put na hrvatskom jeziku zapisano hrvatsko nacionalno ime (otud naziv „Zvonimirova ploča“, „Kraljevska ploča“). Njezin je natpis temeljni tekst od kojega polazi svako istraživanje hrvatskog jezika i književnosti. Čitanje natpisa otkrivalo se postupno jer je tekst na više mjesta nečitljiv. Najpotpunijim se smatra čitanje Branka Fučića. On se složio rezultatima prethodnika i suvremenika i nagradio ih vlastitim ispravcima i tumačenjima.

Bašćanska je ploča nadahnula skladatelje i pjesnike : K. Fribeca (kantata za sola, zbor i komorni orkestar, 1977.); S. Šuleka (skladba za zbor a capella, 1980.) i Lj. Kuntarića. Josip Pupačić¹⁸. Bašćanska ploča čuva se u Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti, a u crkvi Sv. Lucije nalazi se njena kopija.

Tekst (Bašćanska ploča) 1100 :

(Ja) *U ime Oca i Sina i Svetoga Duha. Ja opat Držiha pisah ovo o ledini koju dade Zvonimir kralj hrvatski u dane svoje Svetoj Luciji. I svjedoci : župan Desimir u Krbavi, Mratin u Lici, Pribineg, ovaj poslanik u Vinodolu, Jakov u otoku. Da tko to poreče neka kune ga Bog i 12 apostola i 4 evanđelista i sveta Lucija. Amen. Da tko ovdje živi neka moli za njih Boga. Ja, opat Dobrovit zidah crkvu ovu i sa svoje braće devetoricom u dane kneza Kosmata koji je vladao svom krajinom. I bješe u te dane Nikola u Otočcu sa Svetom Lucijom zajedno*¹⁹.

Fotografija 6: Bašćanska ploča

¹⁷ <http://ihjj.hr/page/bascanska-ploca/14/>

¹⁸ <http://info.hazu.hr/bascanska>

¹⁹ <http://hjp.novi-liber.hr/?show=povijest&chapter=01-bascanska>

2. Crkva Sv. Lucije u Jurandvoru

Crkva Sv. Lucije u Jurandvoru pokraj Baške sagrađena je na prijelazu iz 11. u 12. stoljeće na ostacima ranokršćanske crkve. Najpoznatija je crkva na ovom području, kao i cijelog otoka Krka i Hrvatske. Upravo jer je u njoj pronađena čuvena Bašćanska ploča. Danas se u crkvi nalazi kopija ploče²⁰.

Fotografija 7: Crkva Sv. Lucije

Crkvu krasí glavni oltar, drveni poliptih, djelo majstora Luke i Ivana, sinova Paola Veneziana iz 14. stoljeća, čiji se original danas čuva u Biskupskom dvoru na Krku.

Vrijeme izgradnje crkve i samostana koji je postojao odmah do nje su nepoznati. Iz različitih okolnosti te iz samog teksta Bašćanske ploče smatra se da je postojala već u 11. st. Prema istom tekstu može se jasno zaključiti da je hrvatski kralj Dmitar Zvonimir (1076. g. – 1089. g.) darovao zemljiste na kojem je opat dobrovit sagradio crkvu svete Lucije i samostan. Zna se da je samostan pripadao benediktincima. Smatra se da je samostan izgrađen na mjestu *ville rustice* iz rimskog doba, a crkva na temeljima ranokršćanske bazilike. Crkva je danas malena romantička građevina s jednom lađom koja završava polukružnim apsidom. Na pročelju se nalazi, također romantički zvonik, kroz koji se ulazi u crkvu. O crkvi su se brinule dvije bratovštine, Svetе Mariје Горићке iz obližnjeg marijanskog svetišta Gorice te Gospe od ruzarija. Nakon odlaska benediktinaca u crkvi su misli domaći bašćanski svećenici.

Uz crkvu je vezan jedan narodni običaj. Na dan Svetе Lucije, 13. prosinca, nakon mise sa zvonika crkve baca se „hljipcić“, maleni kruh, hljebić. Taj višestoljetni običaj potječe iz vremena kada je u vlasništvu crkve bio obližnji mlin na rječici Vela Rika pa se u čast Svetе Lucije brašno davalо lokalnom življu, a ono je od njega peklo „hlipciće“ koji su se onda bacali sa zvonika okupljenim vjernicima. Taj običaj se održava i u suvremeno doba²¹.

3. Župna crkva Sv. Trojice

Najveća je crkva u Baški i okolici. Izgrađena je u baroknom stilu davne 1723. godine sa osam oltara, od kojih je jedan posvećen Sv. Trojstvu. Zvonik crkve, visok 28 m sagrađen je 1766. godine. U crkvi se nalaze djela poznatih slikara Frana Jurića, Mlečanina Paula Campusa i Jacopa Palme ml. nastalih od 16. do 18. stoljeća. U crkvi se nalazi i vrijedan dar krčkih knezova Frankopana, umjetnički izrađen srebrni križ²².

Fotografija 8: Crkva Sv. Trojice

²⁰ <http://www.croinfo.net/vijesti-regija/7631-crkva-sv-lucije-u-jurandvoru-i-baanska-ploa.html>

²¹ <http://www.croinfo.net/vijesti-regija/7631-crkva-sv-lucije-u-jurandvoru-i-baanska-ploa.html>

²² <http://travel.hr/kvarner-otok-krk/101>

4. Crkva Sv. Ivana Krstitelja

Prva je župna crkva baščanskog kraja, izgrađena u 11 stoljeću. Zvono crkve znano je kao „Starac“, a potječe iz 1431. godine te je najstarije crkveno zvono ovoga kraja. Napuštena početkom 19. stoljeća, crkva je obnovljena nakon epidemije kolere. Uz crkvu se nalazi groblje gdje se stoljećima pokapaju stanovnici Baške. Na putu prema crkvi polazi se uzbrdicom, a s platoa ispred crkve vidljiv je lijep pogled na Bašku i zaljev ispod. Također, na platou je dominantan veliki grob zaslужnog Čeha, koji je Bašku promovirao u turističku meku – Emila Geistlicha – koji je dobio i u smrti prekrasan pogled na ljubljeno mjesto gdje se odlučio pokopati²³.

Fotografija 9: Crkva Sv. Ivana Krstitelja

5. Crkva Majke Božje na Gorici

Sagrađena je početkom 15. st., a njezinu unutrašnjost krase oltarne slike Celestina Medovića, a poznata je i po mjesnom zvonu iz 1594. godine. Tradicionalno zvoni kada mesta baščanske doline posjećuje krčki biskup. Crkva Majke Božje na Gorici je nazvana po humku "Goričica" u Jurandvoru gdje je prvo bila sagrađena. Crkva Majke božje na Gorici je najveće Marijansko svetište u krčkoj biskupiji. Do crkve se može doći cestom ili stubama kojih ima 237, a sagrađene su u 19. stoljeću.

Fotografija 10: Crkva Božje na Gorici

6. Crkva Sv. Marka

Ova romanička kapelica izgrađena je 1514. godine te se nalazi se na Pirnici, uz poznatu Velu plažu i uz hotel Atrium Residence Baška. Ispod kapele Sv. Marka nalaze se ostaci antičkog mozaika i bazilike iz V. st. poslije Krista, a pronađena je i ranokršćanska krstionica.

Veličina bazilike koja je utvrđena arheološkim istraživanjima govori o činjenici da je području baščanske doline u to doba živio veliki broj stanovnika.

Fotografija 11: Crkva Sv. Marka

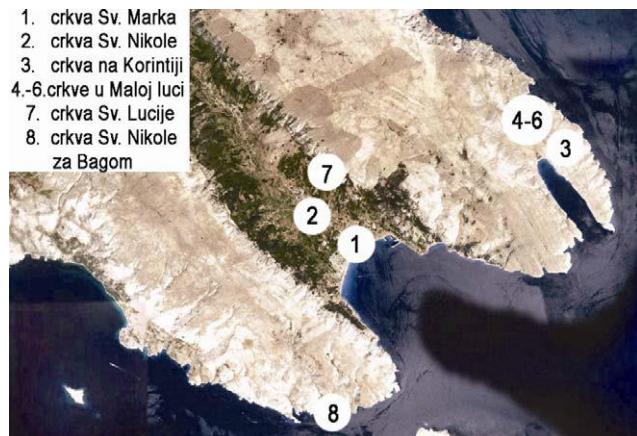
7. Bazilia Sv. Nikole – Pod Mirima

Na sjeveroistočnom izlazu iz Baške, podno ceste Jurandvor – Baška, u predjelu Miri, na lokalitetu zvanom „Antonove kuće“ i „Tonovo selo“ nalaze ostaci starokršćanske prostrane longitudinalne trobrodne bazilike. Prva istraživanja se provode 1995. kada je iskopana i istražena polovica trobrodne bazilike s ravnim začelnim zidom u koji je upisana polukružna apsida. U prostoriji lijevo od apside je otkriven mozaik nešto bolje sačuvan nego mozaici koji su otkriveni u glavnom brodu crkve. Kompozicija mozaika

²³ <http://croinfo.net/ekspedicije-i-istraivanja-regije/7551-crkva-sv-ivana-krstitelja-u-baki.html>

je geometrijske naravi a posebno je važno i zanimljivo polje s latinskim natpisom koji govori o kršćanki Saprili koja je omogućila (najvjerojatnije finansijski) dodatne dogradnje svetišta (SAPRILLA APSIDA CVM SECRETARIA FECIT). Prema postojećim podatcima o načinu gradnje i prepoznatljivim tipološkim elementima na mozaicima crkva i lokalitet se mogu datirati u 5. st.

Slika 3: Lokacije crkava na području Baške

8. Korintija -Bosar

Na području između Vele i Male Luke, koje se naziva Bosar, u antici je postojalo rimsко naselje. Ono je očito služilo za nadgledanje strateški važnih Senjskih vrata. Na tom su području pronađeni ostaci rimske gline i falsificirani rimske novac. Navodno je nađeno i nešto zlatnog bizantskog novca, a što ide u prilog teoriji da je i u vrijeme bizantske vlasti na Krku, također na tom mjestu postojalo naselje koje u lokalnim legendama ima naziv Corinthia. Osim toga na brdu ponad ostataka tog naselja su i ruševine bizantske utvrde iz vremena cara Justinijana (6. st.). Od naselja su ostale tek nakupine kamenja koje upućuju na razmještaj nekadašnjih kuća i zgrada.

9. Sveti Juraj Draga Bašćanska etnološka cjelina

Ovdje predstavljena ovalna *mošuna* je najvjerojatnije jedina preostala od svoje vrste, koja je potpuno očuvana i još u uporabi. Nalazi se "Pod Svetim Jurjem", na sjeverozapadnom rubu sela Draga Bašćanska na otoku Krku.

Najdjojmljivija značajka je konstrukcija krova. Na četiri vertikalna stupa (*stabari*), s rašljastim vrhovima, leže dvije paralelne uzdužne krovne grede (*žrde*), koje omogućuju središnji otvor. Zbog njihove iznimne duljine (7 m), krovna je konstrukcija pojačana dvjema poprečnim gredama, savijenim radi povećanja nosivosti (što danas pozajmimo kao "nosive grede od armiranog betona"). Na tu se konstrukciju polažu gredice (*limezi*), i to vrlo gusto, te pokrivaju biljnim pokrovnim materijalom, vezanim savitljivim izdancima bijele vrbe (*Salix alba L.*, žukva).

10. Zavičajni muzej Baška

Zavičajni muzej Baška otvoren je 1970. godine. Sadrži etnografsku zbirku bašćanskog područja. U muzeju je izložena bašćanska narodna nošnja, starinsko posuđe i kuhinjski pribor. Na katu muzeja nalazi se i spomen soba dr. Zdenke Čermakove (1884. – 1968.), čuvene češke liječnice koja je svoj radni vijek provela u Baški kao kupališna i mjesna liječnica. Od 1997. g., Zavičajni muzej Baška povezan je u kulturnoj

suradnju sa Zavičajnim muzejom Brigittenau iz istoimenog 20. okruga u Beču. Muzej je u vlasništvu Općine Baška²⁴.

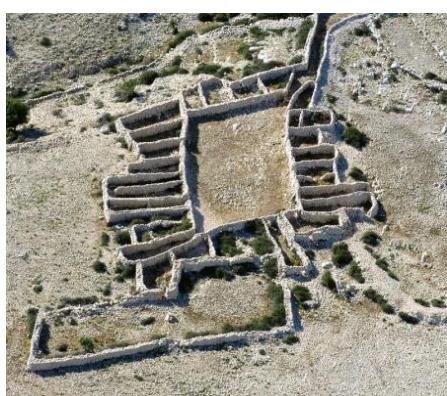

Fotografija 12: Zavičajni muzej Baška

11. Mrgari

Za razliku od pretežito nizinskog ili brežuljkastog i obraslog sjevernog i srednjeg Krka, južni je dio otoka, jugoistočno od približne crte Punat-Vrbnik, izrazito i dojmljivo gorovit. Zelenu i plodnu bašćansku dolinu obrubljuju dvije krševite i gole vapnenačke zaravni što se uspinju do visine od 350 do 500 metara nad morem.

Prastara građevinska tehnika suhozida (tzv. gromače), odnosno gradnja slaganjem

Fotografija 13: Mrgari

kamena bez vezivog materijala, još je uvijek očuvana u pučkoj tradicijskoj arhitekturi ovoga kraja. Njezin su najrjeđi i najdojmljiviji primjer *mrgari*. To su kompleksne više prostorne ovčare od suhozida, s tlocrtom u obliku cvijeta, koje se koriste za razvrstavanje ovaca različitim vlasnika. Ti ogromni suhozidni cvjetovi, desetica metara u promjeru, ukrašavaju pasišta (komunade) općine triju mjesta (Baška, Jurandvor i Batomalj) na najjužnijem djelu otoka Krka. U tim se mjestima još uvijek održava tradicijski običaj kolektivnog spravljanja ovaca.

Na otoku Krku danas ima deset mrgara, od čega su tri napuštena, a sedmero se još koriste. Susjedni otok Prvić broji pet mrgara. Najveći od njih mogu primiti i do 1500 ovaca. Stado se utjera u središnju prostoriju (sala) i zatim razvrstava (trka) u periferne odjeljke (mrgariće) što je okružuju poput latica, kroz otvore (škulje) ili prolaze (lazi). Građeni su pretežito od jednostrukog suhozida (unjulice), stoga su dosta krhki i traže redovito održavanje. Održavanje obavljaju njihovi graditelji, vlasnici i korisnici, domaći pastiri. Oni im također mogu mijenjati oblik, pa i tlocrt prema svojem nahođenju i trenutnim potrebama. Naime, cvjetovi su kameni, ali ne i okamenjeni.

U Planu prostornog uređenja Općine Baška evidentirani su sljedeći mrgari (etnološke građevine) koje je potrebno sustavno istražiti i sukladno valorizaciji uvesti u evidenciju spomenika kulturno – povijesne baštine: Rebica, Starošćina, Stari Mrgari, Pothlamac, Jakoš, Lipica, Vratudih, Kovacina i Ljubimer²⁵.

Mrgari su jedinstveni, rijetki i lijepi te zaslužuju zaštitu i očuvanje, no, ne i konzervaciju. Konzervacija bi značila napuštanje, a oni propadaju ako se nitko za njih ne brine. Mogu preživjeti jedino ako ostanu u aktivnoj uporabi, što ujedno znači i prihvatanje njihovog stalnog mijenjanja²⁶.

²⁴ <http://www.croatiaholidaysh.com>

²⁵ PPUO Općina Baška

²⁶ <http://www.dragodid.org/jadranski-suhozidi-baska/>

9. Bašćanska staza glagoljice – BGS

Bašćanska staza je posvećena glagoljici i svim glagoljašima kroz našu povijest. Ona je hrvatska povjesna prostorna početnica od A (az) do Ω (omega). Svrha joj je da u bašćanskoj dolini, kraju gdje je otkriven najstariji dokument hrvatske državnosti iz 1100. godine, podigne spomenik trajne vrijednosti koji će sve posjetioce ovoga

područja uputiti u povjesno-kulturološke značajke i vrijednosti kraja i povijesti hrvatske državnosti. Značaj ove staze prepoznata je njezinim uvrštanjem u Registar nematerijalne kulturne baštine Ministarstva kulture.

Fotografija 14: Slovo glagoljice

Kroz taj projekt formira se staza od kamenih skulptura koja se proteže od prijevora Treskavac, pa sve do Stare rive u bašćanskoj luci. Staza nije pravolinijska već su skulpture razmještene uz važne kulturne, povjesne točke ili važna prirodna područja. Ima ih ukupno 34, s uklesanim glagoljskim slovima; 4 većih dimenzija, djelo akademskog kipara Ljube De Karine i 30 skulptura manjih dimenzija, koje su nastale tijekom kiparskih radionica. Nizu skulptura dodana je i 35-ta, posvetna skulptura, posvećena glagoljici i glagoljašima. Sve skulpture označene su mjedenim pločicama. Na tim oznakama u podnožju skulptura istaknut je tradicionalni naziv položaja skulpture, ime autora, latinski prijevod slova, oznaka za slike i ime donatora. Projekt je pokrenut na inicijativu društva „Sinjali“ iz Baške.

10. Ostala baština

Pored tradicionalne graditeljske baštine, kao što su već opisani mrgari, postoje još mlinovi, perila, fontane i mošune. Mlinovi su mjesta na kojima se nekada mljelo žito. Perila su posebno izgrađena mjesta za pranje rublja koristeći izvore ili riječne tokove na području Baške. Mogu se još istaći fontane.

Fotografija 15: Mošuna

Fotografija 16: Fontana u Baški

Mošuna je posebna jednoprostorna pokrivena staja, izgrađena također suhozidnom tehnikom, a karakteristika joj je što ima biljni pokrov. Predstavlja gotovo drevnu preteču 'staje s vanjskom klimom'.²⁷ Ova tipična suhozidna staja je pravokutnog tlocrta i, kako je već navedeno, pokrivena je biljnim dvostrešnim krovom koji leži na drvenom krovištu te ima dugoljasti otvor. Otvor ima trojaku funkciju: služi za pojačano zračenje i sprečavanje pregrijavanja stoke, vlaženje izmeta (kišom) te

²⁷ dr Berislav Horvatić iz Zagreba i dr Borut Juvanec iz Ljubljane – Slovenija, autori teksta o mašunima na 12. konferenciji o vernakularnoj arhitekturi ALPE-JADRAN održane 2002. u Sloveniji.

prirodnu rasvjetu pri mužnji u mošunu. Dodatnu karakteristiku čini konstrukcija krova. Naj vjerojatnije je da je jedina mošuna preostala potpuno očuvana i još u uporabi "pod Svetim Jurjem", na sjeverozapadnom rubu mjesta Draga Bašćanska.

Objekt **stupa za stupanje sukna i mlin za žitarice** sastoji se od prirodnog krševitog prostora i prostora ozidanog suhozidom, te s povijesnom, ruralnom jezgrom sv. Juraj čini prostornu i tematsku cjelinu, s kojom reprezentira organizaciju pretežno stočarskog kulturnog prostora, tako korištenog i oblikovanog od XV. st. ili od ranije. Stupa za stupanje sukna i mlin za žitarice - predstavljaju posljednje lokalitete ruralne kućne radinosti sačuvane na prostoru Bašćanske Drage. Pogon se sastoji iz dva građevna objekta u kojima se nalaze: uređaj za dovođenje vode- kamenograđeni bazen s drvenom branom, uređaj, pogon - tri drvena kola, uređaj za udaranje – mljevenje, te uređaj za nošenje batova i smještaj sukna. Sav pokretni i nepokretni inventar u obje zgrade pretežno je drveni. Po konstrukciji uređaja kao i po građi oba pogona svjedoče o tipičnim objektima ove vrste na Hrvatskom Primorju.

Fontane se mogu naći u mjestima kao što je Baška.

Bašćanska groblja su dio kulturne baštine, a mnoge poznate i utjecajne osobe svojega vremena imaju svoje konačno počivalište upravo u njima kao što je to groblje Crkve Sv. Ivana Krstitelja u Baški. Jedan od najutjecajnijih bio je Emil Geistlich - na platou groblja je dominantan veliki grob zaslužnog Čeha, koji je Bašku promovirao u turističku meku, a samo ukopno mjesto ima prekrasan pogled na voljeno mjesto. Zatim se tu nalazi grob Vinka Žubranića, biskupa rodom iz Baške i počivalište Dr. Kvirina Klementa Bonefačića (1870.-1957.), koji je u svoje vrijeme obnašao dužnosti poput tajnika Staroslavenske akademije u Krku, nadzornika novootvorene tiskare Kurykta, župnika i dekana u Malom Lošinju, svećenik Krčke biskupije, doktor teoloških znanosti, biskup splitski i makarski, rodoljub i glagoljaš, branitelj staroslavenske liturgije. Mnogi profesori i poduzetnici i danas se služe njegovom poslovicom: "Tko ne napreduje nazaduje!"

U Baški je pokopana dr. Zdenka Čermakova koja je pomogla voditi lječilište i hotel obitelji Geistlich pa su zajedno bili utemeljitelji bašćanskog turizma. Brinula se i o zdravlju stanovnika, naročito siromašnih obitelji na području Baške.

Pop Vinko Premuda je rođen i pokopan u Baški, a poznati je svećenik i znanstvenik; filolog, pjesnik i prevoditelj. Otkrio je i čuva jedan od najstarijih glagoljaških tekstova Bašćanske ostriške iz 12. stoljeća. Bio je tajnik Staroslavenske Akademije. Vicko Čubranić rodom iz Baške bio je dubrovački biskup u 19. stoljeću.

Manifestacije

Na području Baške poznate su dosadašnje manifestacije²⁸:

- Doživljaj Usksra u Baškoj – uključuje Usksrsni doručak, zajedničko darivanje i prigodan kulturni program.
- Baš Ovca (Proljeće u Baški) – Travanj (mjesec šparoga, plodova mora i vrbničke žlahtine – uključuje hiking trip, biking trip i slične aktivnosti), Svibanj (mjesec

²⁸ <http://www.visitcroatia.net/turisticke-zajednice/turistica-zajednica-opcine-baska>

bašćanske janjetine i vrbničke žlahtine), Lipanj (mjesec bašćanskog meda i medenih užitaka).

Fotografija 17: Manifestacija Baš ovca i Proljeće u Baški

<http://www.tz-baska.hr>

- Tradicionalni ribarski dan – manifestacija posvećena bašćanskim ribarima, koja se održava prvi vikend u kolovozu. Prvi se puta održala 1910. godine, a sastojala se od natjecanja u izvlačenju mreže na plažu. Danas je u funkciji turizma te se turistima nudi obilje domaćeg folklora i zabave.
- Bašćansko kulturno ljeto – označava kulturno zabavne manifestacije tijekom ljetnih mjeseci, te se u sklopu ove manifestacije organiziraju razne fešte, izložbe, glazbene i glumačke priredbe te ostala kulturna događanja.
- Proslava Rokove Dragi Bašćanskoj, Ples u prirodi u Jurandvoru, Svetkovine.
- Baška International guitar festival – odvija se u Jurandvoru – gitaristički festival uz sudjelovanje poznatih internacionalnih i domaćih majstora na gitari.
- Smotra folklora se pod nazivom „Zasopimo, zatancajmo“ tradicionalno svake godine organizira i okuplja veći broj folklornih skupina s područja otoka Krka, Primorsko-goranske županije i ostatka Hrvatske te inozemstva. Smotra ima za cilj očuvanje i njegovanje kulturne baštine Općine Baška. Tijekom ove manifestacije gosti, odnosno turisti, imaju prilike vidjeti i upoznati se s izvornim folklorom i ljepotama kulturne baštine ovog kraja. Ova manifestacija se održava po 17. puta.
- Lignjada – u akvatoriju bašćanskog zaljeva tradicionalno se okupljaju ribolovci na lignje svake godine. Manifestacija završava proglašenjem pobjednika koji dobiva kup Sv. Mikule i lignjarskom feštom
- Festival folklora otoka Krka – svakih se sedam godina održava u Baškoj.
- Crna ovca – sportsko-kulturno-gastronomска manifestacija. Održava početkom svibnja. Program ove manifestacije sastoji se od sportskih aktivnosti, kulturnog i zabavnog te gastronomskog programa.
- Bašćanski pir – prikaz narodnog običaja vjenčanja.
- Koledva - tradicija obilježavanja *mladog leta* odnosno kraj zime.
- Dan Općine Baška, 24. lipnja obilježava se svetkovina sv. Ivana – Ivanja uz kulturni i zabavni program.
- Povodom blagdana i proslave Velike Gospe organizira se revija kampananja Marijin zvon te se na više crkvenih zvonika zvone grupe domaćih i gostujućih ekipa.

Navedene manifestacije doživljavaju promjene naziva i/ili sadržaja što ovisi o interesu i mogućnostima ostvarenja.

S ciljem zaštite Kulturno-povijesne cjeline Baške potrebno je:

- izvršiti prepoznavanje postojećeg stanja, s obzirom na protekli period od vremena registracije naselja kao spomenika kulture,

- izvršiti valorizaciju stanja te definirati ili redefinirati smjernice mogućeg interveniranja u prostoru, odnosno na građevinama,
- u procesu planiranja intervencija na pojedinačnim građevinama, sklopovima ili širim prostornim zaokruženjima uvjetuje se zaštita izvorne urbane matrica naselja, njezinih funkcionalnih i ambijentalnih struktura te karaktera tradicionalnih arhitektonskih tipologija i modusa oblikovanja,
- svi radovi se moraju planirati sukladno smjernicama i odredbama konzervatorskih podloga, te biti verificirani i praćeni od strane nadležnog Ministarstva kulture, Konzervatorskog odjela u Rijeci,
- kulturno dobro ili njegovi dijelovi mogu biti predmet kupoprodaje samo pod uvjetima iz Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara („Narodne novine“ 69/99, 151/03, 157/03, 87/09, 88/10),
- vlasnik je dužan provoditi sve mjere zaštite koje se odnose na održavanje predmetnog kulturnog dobra, a koje odredi nadležno tijelo,
- zaštitni i drugi mogu se poduzeti samo uz prethodno odobrenje nadležnog tijela,
- sve intervencije u prostoru uvjetovane su prethodnim arheološkim i konzervatorskim istraživanjima, a svaki mogući zahvat podređen rezultatima provedenih istraživanja²⁹.

2.7. Kvaliteta života i stanje infrastrukture

2.7.1. Komunalna infrastruktura

Pošta i elektroničke komunikacije

Glavni poštanski centar za Primorsko-goransku županiju je u gradu Rijeci, a poštanski uredi na području Općine Baška locirani su u naseljima Baška i Draga Bašćanska. Područjem općine položene su telekomunikacijske građevine (elektronička komunikacijska infrastruktura i povezana oprema):

- međunarodni EK kabeli I. razine : Rijeka-Krk-Senj / Rab-Novalja,
- magistralni EK kabeli II. razine : Rijeka-Krk-Rab-Pag,
- alternativni pravac: Mali Lošinj-Krk-Senj³⁰.

²⁹ PPUO Općina Baška

³⁰ PPUO Općina Baška

Radio i TV sustav veza

TV pretvarač je postavljen na hotelu Corinthia i ima koordinate : E 14° 45' 13.9", N 44° 58' 5.8". Radiorelejna veza državnog značaja radijskog koridora : Učka, Krk (Zidine), Rab tangira u jugozapadnom dijelu prostora (akvatorij) Općine na kratkom potezu³¹.

Vodoopskrba

Vlastita izvorišta i vodospreme područja Baške su :

1. Izvorišta :

- 3 bušena bunara, kopani bunar „Jurandvor“, te izljevno vrelo „Santis“ u kišnom periodu velike izdašnosti, dok u sušnom periodu presušuje. Kopani bunar „Jurandvor“ i izljevno vrelo „Santis“ više nisu u upotrebi.

2. Vodospreme :

- P.K. „Draga Bašćanska“, V „Baška“, V „Jurandvor“, V „Batomalj“, V „Santis“, V „Pod Jabukom“. Vodospreme V „Batomalj“, V „Santis“ i V „Pod Jabukom“ više nisu u upotrebi.

Vodoopskrba područja Baške također se osim vlastitih izvorišta i vodospreme odvija i spojem na vodoopskrbni sustav otoka Krka. Zahvati voda iz postojećih izvora nisu dostatni u vremenu nepovoljnih hidroloških uvjeta.

Brigu o vodoopskrbi i javnoj odvodnji obavlja dosadašnje komunalno društvo Ponikve d.o.o. Krk. Izvorišta vode na čitavom otoku Krku kvalitetom i količinom zadovoljavaju cijele godine, te je jedino problematično razdoblje tzv. „špica“ turističke sezone kada se potrošnja vode poveća i do šest puta. Svi objekti na vodovodu dimenzionirani su na vršnu potrošnju koja traje najduže mjesec dana u godini. Vodoopskrbni sustav nadzire se i upravlja iz dispečerskog centra putem sustava telemetrije³².

Kako se potrošnja vode na području otoka Krka stalno povećava, a kriteriji utvrđivanja kvalitete vode u vodoopskrbnim sustavima svake su godine sve rigorozniji, u periodu od 2001.-2012. na otoku Krku proveden je program „Konceptacija razvoja vodoopskrbe na otoku Krku 2001.-2012.“ u vrijednosti od 162,1 mil. kn čime su osigurane dovoljne količine kvalitetne vode za duži period.

Vodoopskrba je svakako jedan od najvažnijih faktora održivog razvoja turizma i vikendaštva na otoku. Utjecaj turizma na povećane potrebe za vodnim resursima ne ogleda se samo u sezonskom povećanju broja korisnika prostora. Naime, turisti osim primarne potrošnje vode (piće, kupanje, sanitarna voda) potiču i sekundarnu potrošnju za poljoprivredu usmjerenu na turizam, bazene, terene za golf i zelene površine. Otok Krk reprezentativan je primjer hrvatskog otočnog prostora u kojem je zbog snažnog razvoja kupališnoga turizma, kao i velikoga broja stanova za odmor i rekreatiju, bilo u obliku obiteljskih kuća, bilo u obliku više stambenih, apartmanskih zgrada, pitanje vodoopskrbe od ključnog značenja u dalnjem razvoju. Velika prednost otoka Krka jest bogatstvo vlastitim vodnim resursima. Zahvaljujući trima najizdašnijim otočnim izvorištima (jezera Ponikve i Jezero te bunari na bašćanskom području) otok Krk, čak i u najvećim opterećenjima tijekom ljetnih mjeseci, uglavnom može osigurati zadovoljenje potreba svih korisnika prostora.

---

³¹ PPUO Općina Baška

³² <http://www.ponikve.hr/postojece-stanje-vodoopskrba.php>

Odvodnja

Sustav javne odvodnje otpadnih voda otoka Krka nije jedinstven. Ne postoji jedna sveobuhvatna kanalizacijska mreža, već sedam zasebnih i različito razvijenih sustava. Sustavi javne odvodnje najčešće su građeni prema principu jedno naselje – jedan sustav. Sustavi javne odvodnje izgrađeni su samo u priobalnim naseljima otoka Krka, dok ostala naselja nemaju zasad riješeno pitanje odvodnje i dispozicije otpadnih voda. Stoga u izgrađen sustav odvodnje spada sustav javne odvodnje Baška (Batomalj, Jurandvor, Draga Bašćanska i Baška).

Sustavi javne odvodnje sastoje se od glavnog obalnog kolektora, mreže sekundarnih kolektora, crpnih stanica, uređaja za pročišćavanje otpadnih voda i podmorskog ispusta. Oko 20% stalnog stanovništva otoka Krka i svi veći otočni gospodarski objekti priključeni su na sustav javne odvodnje. Svi ostali subjekti koje za sada nemaju mogćnosti priključka na sustav javne odvodnje, otpadne vode svojih objekata ispuštaju u septičke taložnice koje se dalje prazne po potrebi. Za sad jedino sustavi javne odvodnje u naseljima Baška i Punat imaju uređaj za pročišćavanje otpadnih voda³³.

Najzahtjevniji i najskuplji projekt je upravo projekt izgradnje kanalizacijskog sustava na otoku Krku. Isti je najskuplji i najzahtjevniji za komunalno društvo Ponikve d.o.o. Krk kao i za cijeli otok Krk. Osnovni cilj izgradnje kanalizacijskog sustava na tom području jest zaštita podzemnih voda i obalnog mora, a time ujedno i ljudskog zdravlja. Kako bi se taj cilj i ostvario, Ponikve u suradnji sa svim jedinicama lokalne samouprave kontinuirano rade na izgradnji kanalizacijske mreže, a isto tako i na izgradnji uređaja za pročišćavanje otpadnih voda i pomorskih ispusta. Izrađen je i Program izgradnje građevina i uređaja za pročišćavanje i odvodnju otpadnih voda priobalnog dijela otoka Krka za čiju će realizaciju biti potrebno otprilike 400 milijuna kuna. Završetak cjelokupnog programa očekuje se najkasnije do 2020. godine³⁴.

Uređaj za pročišćavanje otpadnih voda s pripadajućim kolektorima i ispustom od značenja je za županiju. Isti uređaj obuhvaća mehanički pred tretman s podmorskим ispustom. Uređaj je hidraulički dimenzioniran za konačno opterećenje od $Q_{max} = 120 \text{ l/s}$. Pročišćena voda se putem podmorskog ispusta dužine 1.440 m gravitacijski ispušta u more na dubini od -45 m.n.m.

Planom prostornog uređenja Općine Baška predviđeno je prikupljanje svih sanitarno-potrošnih voda Baške, Jurandvora, Batomlja i Drage Bašćanske, te prepumpavanje svih voda centralnom crpnjom postajom CP-3 prema uređaju za pred tretman na „Zaroku“ i dispoziciju pročišćenih otpadnih voda drugim podmorskim ispustom u more³⁵.

Razlog promjene ispusta potaknuo je incident u naturističkom kampu Bunculuka. Tijekom turističke sezone 2004. godine nedaleko od plaže autokampa na moru su se pojavile velike i neugodne, te smrdljive mrlje. Mrlje su prvi uočili djelatnici koji se brinu o redu i čistoći te održavanju plaže, srećom mrlje nisu bile zamijećene od strane turista. Odmah se posumnjalo na kanalizacijski ispust otpadnih voda. Naime, pomorski ispust na koji je vezan cijeli autokamp izgrađen je u razdoblju od 1973. do 1976. godine. Dakle, radi se o pomorskom

³³ <http://www.ponikve.hr/postojece-stanje-otpadnevode.php>

³⁴ <http://www.ponikve.hr/razvojni-projekti-otpadnevode.php>

³⁵ PPUO Općina Baška

ispustu koji je star otprilike trideset godina i koji je, u skladu s ondašnjom praksom i propisima, otpadnu vodu odlagao u more bez ikakvog pročišćavanja. Bitno je za istaknuti da je kamp od 2012. godine priključen na kanalizacijski sustav Baške.

Električna energija

Jednim dijelom trase Općine Baška prolazi 110 kV dalekovod TS 110/35 kV Krk – TS 110/20 kV Rab. Isti je dalekovod izведен na željezno rešetkastim stupovima s vodičima od aluminija i čelika. U uvali Surbova dalekovod prelazi u podmorski 110 kabelski vod. Dalekovod je dio sustava 110 kV mreže koji Kvarnerske otoke (Krk, Rab, Pag, Cres i Lošinj) povezuje međusobno i s 110 kV mrežom kopna, osiguravajući otocima osnovno i rezervno napajanje.

Područje općine Baška napaja se iz novoizgrađene TS 110(20) kV Punat koja je izgrađena 2005. godine. Izgradnjom iste napuštena je distribucija električne energije na 35 i 10 kV naponskom nivou, te je nekadašnja trafostanica 35/10 (20) kV Baška zadržana u funkciji 20 kV rasklopnice. Napajanje prostora općine osigurano je na 20 kV naponskom nivou preko nekadašnjih 35 i 10 (20) kV vodova i time je osigurana potrebna kvaliteta i sigurnost u napajanju, te nesmetani porast potrošnje³⁶.

Planom prostornog uređenja Općine Baška predviđeni su pravci dalekovoda kao i zaštitni pojasevi i koridori postojećih te planiranih dalekovoda. Postojeći nadzemni 20 kV vod iz Batomlja za Staru Bašku će se rekonstruirati, te će se isti vodovi (20 kV), gdje god je to moguće, izvoditi u sklopu izgradnje ostale komunalne infrastrukture (voda, ceste itd.)³⁷.

Prema potrošačima, distribucija električne energije, vrši se putem distributivnih trafostanica 20/0,4 kV. Iste su trafostanice različitog tipa izvedbe (zidane, stupne, montažno betonske), te svojom lokacijom i kapacitetom zadovoljavaju potrebe današnje potrošnje. Vodovi su u najvećem dijelu izvedeni kao podzemni, a samo djelomično kao nadzemni u području naselja Batomalj. Niskonaponska mreža izvedena je kao nadzemna na najvećem dijelu područja općine, i to na drvenim ili betonskim stupovima, dijelom i po fasadama kuća, sa samonosivim kabelskim vodom, a samo u manjem dijelu s neizoliranim vodičima. U samoj Baškoj niskonaponska mreža je dijelom izvedena s podzemnim kabelima. Također, postojeća niskonaponska mreža zadovoljava današnje potrebe potrošnje, te u najvećem dijelu svojim kapacitetom osigurava i nesmetani porast potrošnje električne energije kod postojećih potrošača iste, ali i mogućnost priključenja novih potrošača.

Nadalje, Planom prostornog uređenja predviđeno je da će se javna rasvjeta dograđivati u sklopu postojeće i buduće nadzemne niskonaponske mreže ili pak kao samostalna izvedena sa zasebnim stupovima. Trafostanice se mogu graditi na minimalnoj udaljenosti 1 m od ruba susjednih građevnih čestica i 2 m od ruba prometnice. Javna rasvjeta zadovoljava današnje potrebe osvijetljenosti. Drugi konvencionalni energetski resursi na području općine ne postoje. Od alternativnih izvora sporadično i neorganizirano se koristi solarna energija.

Planom prostornog uređenja preporučuje se korištenje solarne energije. Tome ide u prilog podatak da Baška ima 2500 sunčanih sati godišnje. Smještaj kolektora treba biti takav da ne narušava ambijentalne vrijednosti naselja i okoliša. Ističu se Hoteli Baška koji koriste solarnu energiju za vlastite potrebe.

³⁶ Procjena ugrođenosti pdf. Općina Baška

³⁷ PPUO Općina Baška

Obnovljivi izvori energije i plinofikacija

Na području Općine Baška nema izgrađenih energetskih sustava, odnosno objekata. Također na istom području ne postoje instalacije sustava opskrbe plinom. No, županijskim prostornim planom predviđena je lokacija za solarnu energiju.

Potrebno je napomenuti da se Općina Baška uključila u projekt OIE i EE. Riječ je o projektu Zelena energija u mom domu kroz koji se sufinancira ugradnja solarnih kolektorskih sustava za grijanje i pripremu potrošne tople vode, te sustava za grijanje i pripremu potrošne tople vode na biomasu za kućanstva na području općine. U proračunu općine za 2015. godinu za projekt je izdvojeno 1.900.000,00 kn.

Postupanje s otpadom

Komunalni otpad definiran je kao otpad koji zbrinjavaju općine, a koji stvaraju kućanstva, poslovni sektor i neki dijelovi industrije. Stručnjaci se slažu da količine komunalnog otpada u svijetu vrtoglavom rastu, te tako dodatno pogoršavaju globalni problem gospodarenja otpadom.

Komunalni otpad iz domaćinstava na području općine prikuplja se sustavom odvojenog prikupljanja otpada „Eko otok Krk“, a odvozi ga ovlaštena pravna osoba na odlagalište. Isti će se otpad, komunalni i neopasni, s područja općine odlagati na postojeće odlagalište „Treskavac“ na području Općine Vrbnik, do realizacije Centralne zone za gospodarenje otpadom Primorsko-goranske županije Marišćina na području Općine Klana.

„Eko otok Krk“ ekološki je zasnovan sustav zbrinjavanja komunalnog otpada koji je uveden u lipnju 2005. na otoku Krku. Predstavlja cijeloviti model zbrinjavanja otpada i omogućava zbrinjavanje svih vrsta otpada, te je prvi takav model u Hrvatskoj. Ukupna vrijednost investicije je 37 milijuna kuna. Do sada, u sustav, uloženo je 25 milijuna kuna. Kako bi takav sustav funkcionirao, duž otoka Krka postavljeno je 8000 spremnika na 1500 mesta. Kućni otpad odvojeno se prikuplja u spremnike: biootpad, papir, PET, staklo i ostalo), prikazanih na sljedećoj slici³⁸.

Slika 4: Vrste spremnika za prikupljanje kućnog otpada

UPUTE ZA ODLAGANJE NA SABIRNIM MJESTIMA				
BIOOTPAD	PAPIR	STAKLO	PLASTIKA PET LIMENKE	OSTALO
cvijeće	novinski papir	staklena ambalaža	pet ambalaža	pelene
voće	časopisi		plastična ambalaža	porculan
povrće	bilježnice		plastične tube	uprljani papir
čaj, čaj u vrećicama	kartonska ambalaža		plastične vrećice	odjeća i obuća

Izvor: <http://www.ponikve.hr/ekootok/ulica.htm>

³⁸ http://www.krk.hr/otok_krk/Eko_Otok_Krk

Učinkovitost sustava zbrinjavanja komunalnog otpada ovisi o količini odnosno o postotku otpada koji je pravilno razvrstan i kao takav prikupljen. Primjerice na otoku Krku se u 2009. godini odvojeno prikupilo 30% otpada, što je više za 12% u odnosu na početnu 2006. godinu³⁹.

Na cijelom otoku Krku nalazi se sedam POSAM-a, odnosno posebnih sabirnih mjesta (svaka jedinica lokalne samouprave ima jedan) na kojima građani besplatno mogu odlagati glomazni kućni otpad, opasni otpad itd. Na posebnim sabirnim mjestima od građana se otkupljuje i ambalaža uz naknadu od 0,50 kn po komadu (staklo, PET, aluminij). U Baškoj se POSAM nalazi na jednoj lokaciji.

U godinu dana na otoku Krku prikupi se oko 19500 tona komunalnog otpada, od čega se 12000 tona prikupi tijekom ljetnih mjeseci. Da turizam crpi mnogo različitih resursa i stvara mnogo otpada može se nazvati jedna od „fundamentalnih istina“ o turizmu. Gospodarenje otpadom veliki je izazov za sve gradove i općine, a pogotovo za turističke destinacije čije populacije rapidno rastu u vrijeme turističkih sezona kada dolaze turisti skloni povećanoj potrošnji i stvaranju više otpada. Iako se problem otpada u zapadnim civilizacijama dugo nije dovoljno ozbiljno shvaćao, „smeće“ je česti uzročnik onečišćenja i degradacije zdravlja u svijetu. Pravilno i odgovorno gospodarenje otpadom kompleksan je problem u cijelom svijetu. Neodgovorno zbrinjavanje otpada ima vrlo štetne posljedice za život i okoliš, te može dovesti do iscrpljenja prirodnih resursa⁴⁰.

Većinu ukupnih turista koji su posjetili otok Krk bili su turisti iz Njemačke, Slovenije i Austrije. To su zemlje s najvećim postotkom recikliranog i kompostiranog otpada u EU. Dakle, polovica turista otoka Krka dolazi iz zemalja razvijene kulture odgovornog gospodarenja otpadom, odnosno razvrstavanja otpada. Otok Krk je destinacija koja tim turistima pruža mogućnost da nastave odgovorno zbrinjavati svoj otpad.

Prema zadnjim podacima iz 2014. godine odvojeno se prikuplja 46,1% ukupnog otpada što je u odnosu na 2006. godinu povećanje za čak 39,5%. Razvrstani otpad se obrađuje i priprema za recikliranje u suvremenom reciklažnom dvorištu, dok se nerazvrstani dio otpada, prema najsuvremenijim metodama zbrinjava na odlagalištu Treskavac. Cilj sustava je povećanje udjela razvrstanog otpada za pet posto godišnje. Otpad koji se odvojeno prikuplja odvozi se na reciklažno dvorište, gdje se isti dodatno razvrstava, preša i balira. U taj otpada spada karton, novinski i uredski papir, staklo, konzerve, aluminijske limenke, PET ambalaža, tvrda plastika, najlonske vrećice i folije, ostala ambalažna plastika.

Dana 31. ožujka 2012. u Radnoj jedinici Komunalije zaposleno je ukupno 103 djelatnika i to: 57 djelatnika na odvozu otpada, 32 djelatnika na reciklažnom dvorištu i odlagalištu, te 12 djelatnika na sabirnim mjestima. Društvo raspolaže specijalnom opremom za prijevoz, sakupljanje i obradu otpada (tzv. vozni park)⁴¹ s kojom obavlja svoju djelatnost.

U suradnji s tvrtkom Metis d.d., na posebnom sabirnom mjestu u Krku organiziran je otkup metala (bronca, bakar, mesing, olovo, aluminij, cink, željezo, pleh itd.).

³⁹ <http://www.ponikve.hr/sustav-prikupljanja-zbrinjavanja-otpada.php>

⁴⁰ http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=157781

⁴¹ <http://www.ponikve.hr/sustav-prikupljanja-zbrinjavanja-otpada.php>

Svi proizvođači otpada (osim komunalnog) moraju biti prijavljeni u katastar emisija u okoliš, te proizvodni otpad i posebne kategorije otpada sakupljati odvojeno od komunalnog otpada i zbrinjavati isti sukladno Zakonu i pod zakonskim propisima. Na području Općine Baška zabranjuje se vršenje djelatnosti koja može proizvesti opasni otpad (kemijski, biološki, toksični, lako zapaljivi, eksplozivni, onaj koji emitira ionizirajuće zračenje i sl.).

Prema Planu prostornog uređenja Općine Baška Lokalna samouprava kao i korisnici prostora općine dužni su provoditi mjere zaštite prostora na način da se evidentira stvarno stanje na terenu te svaka pojava neuređenog odlagališta i otpadom onečišćenog tla što prije sanira. Također, prema istom planu, općina Baška dužna je izraditi Plan gospodarenja otpadom za četverogodišnje razdoblje. „Planom sanacije neuređenih odlagališta i otpadom onečišćenog tla na području Općine Baška“ evidentiran je otpadom onečišćeni okoliš i neuređeno odlagalište „Šupele“ i „Zakam“ te je izvršena njihova sanacija⁴². Navedeni projekt je sufinanciran iz Fonda za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost.

2.7.2. Prometna infrastruktura

Slobodno se može reći da je otok Krk najdostupniji otok u Hrvatskoj. Na Krk se može doći autom, autobusom, brodom i avionom, a najbliži željeznički kolodvor nalazi se u Rijeci. Od 1980. godine otok Krk je mostom povezan s kopnom. S otoka Krka (Valbiska) voze trajekti prema otoku Cresu i Rabu. Zračna luka Rijeka smještena je u blizini Omišlja na otoku Krku i povezuje otok sa brojnim europskim gradovima. Sukladno tome sustav prometa na području općine Baška čine kopneni, pomorski i zračni promet.

Blizina županijskog središta Rijeke, otočnog središta Krka te blizinu zračne luke daje području Općine Baška velike mogućnosti za mobilnost stanovništva i dostupnost područja za dolazak i odlazak domaćeg stanovništva te gostiju.

Fotografija 18: Krčki most

Cestovni promet

Prometnu cestovnu strukturu Općine Baška čine :

- državna cesta – prekategorizacija županijske ceste Ž 5125: D 102 – Punat – Stara Baška te produžetak do novo planiranog trajektnog pristaništa u uvali Surbova (planirana),
- županijska cesta – prekategorizacija državne ceste D 102: Šmrika (D-8) – Krk – Baška na dijelu od Ž 5125 do naselja Baška uz izmještanje – novi dio kroz naselja Jurandvor i Draga Baščanska,
- lokalne ceste – Batomalj-D102 (Jurandvor – lokacija Sveta Lucija), duljina 25 km,
- ostale, nerazvrstane ceste – u ovu skupinu spadaju sabirne ulice, ostale ulice, pristupni putovi, šumske ceste, protupožarne prometnice itd.

⁴² PPUO Općina Baška

Fotografija 19: Most na Veloj Riki

Županijska cesta D 102 koja povezuje Bašku s ostatkom otoka Krka, ima nekoliko prometnih uskih grla, a naročito kod naselja Draga Bašćanska i dva mostića koja su izgrađena na Veloj Riki. Mostiće je potrebno dodatno očuvati i održavati budući čine graditeljsku baštinu na području Baške.

Mreža nerazvrstanih cesta osigurava nužnu povezanost i funkcioniranje svih naselja u Općini unutar svojih granica i međusobno. Stanje cesta zahtijeva znatnija ulaganja u njihovu rekonstrukciju i dogradnju kako bi one udovoljile prometnim zahtjevima i standardu⁴³.

Baška je razmjerno dobro povezana autobusnim linijama s ostalim naseljima na otoku Krku i s Rijekom (Autotrans Rijeka), te je svojim sustavom prometnica i krčkim mostom neposredno vezana s kopnom.

Pomorski promet

Luka Baška je morska luka za javni promet lokalnog značaja. U luci Baška je međunarodni i međudržavni sezonski granični pomorski prijelaz II. kategorije. U Općini nema marine, stoga se u luci Baška nalazi 150 vezova u moru za komercijalne potrebe i 200 vezova u moru za potrebe stalnog stanovništva što obzirom na potražnju ukazuje na manjak vezova te potrebu novih. Sidrišta na području općine Baška, objavljena u službenim pomorskim publikacijama, su Vela Luka, Mala Luka i Bracol. U uvali Surbova planirana je luka posebne namjene, odnosno luka nautičkog turizma „Stara Baška“ kapaciteta do najviše 400 vezova.

Zračni promet

Zračni promet otoka Krka odvija se u sklopu Zračne luke Rijeka. Predstavlja zračnu luku civilnog zrakoplovstva. Nalazi se na samom otoku Krku, oko 1 km istočno od Omišlja. Iako je izgrađena za potrebe grada Rijeke, u turističkoj sezoni dovodi te olakšava put tisućama turista. Uzletno-sletna staza dužine je 2488 m i širine 45 m. Platforma luke je dimenzija 300x115 m te je sagrađena od betona i može istovremeno primiti 5 zrakoplova. Zračna luka je otvorena za promet od 2. svibnja 1970. godine. Ista je registrirana za prihvat i otpremu zrakoplova, putnika i robe u komercijalnom zračnom prijevozu i školovanje letačkog osoblja. Opremljena je za prihvat svih veličina zrakoplova, te je predviđena za dnevno i noćno slijetanje⁴⁴.

Postoji visoka međuvisnost prometa i turizma. Promet je sastavni i nerazdvojni dio turizma, što proizlazi iz definicije turizma, odnosno iz činjenice da nema turizma bez promjene mjesta boravka, za što je u pravilu potrebno koristiti neko prometno sredstvo.

Problem dostupnosti turističke destinacije uglavnom je vezan za magistralnu državnu i/ili međudržavnu prometnu infrastrukturu koja mora zadovoljiti velike prometne zahtjeve tzv. dalekog prometa na što kvalitetniji način. To je osnovni princip, jer će dostupnija destinacija imati bolju iskorištenost kapaciteta nego ona koja to nije.

⁴³ PPUO Općina Baška

⁴⁴ <http://www.rijeka-airport.hr/>

Turizam je za Općinu Baška od izuzetnog značaja iz više razloga: prvo, pružio je perspektivu otočkom stanovništvu, djelomično je zaustavljeno i usporeno ekonomsko iseljavanje stanovništva s područja Baške što je bilo karakteristično za razdoblje do prve polovice 20. stoljeća. Naime, iskustva su pokazala da je turizam najosjetljiviji na sigurnosne aspekte boravka, pa je logično da je cestovno vozilo najpogodnije za eventualno potreban brzi odlazak. Danas je udio cestovnog prometa u dolasku stranih turista preko 90%.

Adekvatna mreža cestovnih prometnica važan je čimbenik gospodarskog razvijanja i valorizacije turističkih potencijala. Jedan od bitnih čimbenika neusklađenog razvijanja prometne infrastrukture je i neodgovarajuća povezanost hrvatskih zračnih luka u prometni sustav, a prvenstveno nedovoljna cestovna i pomorska uloga u povezivanju zračnih luka s turističkim odredištimi. Svi najznačajniji hrvatski aerodromi, tako i aerodrom na otoku Krku, su nekvalitetno povezani u prometne sustave svojih okruženja⁴⁵.

2.7.3. Društvena i zdravstvena infrastruktura

2.7.3.1. Školski i predškolski odgoj

Na području Općine Baška, u naselju Baška, djeluje Osnovna škola „Fran Krsto Frankopan“ – **Područna škola Baška**. Zgrada je to koja je preživjela i nadživjela tri kraljevstva, dva svjetska rata, nekoliko društveno-političkih uređenja, iskusila sve diktature prošlog stoljeća, te naposljetku dočekala slobodu zemlje u kojoj je i rođena, a koju i danas živi. U 2012. godini zabilježena je 100-ta obljetnica školske zgrade i 170 obljetnica školstva u Općini Baška. Školska zgrada izgrađena je 1912. godine te danas djeluje u neadekvatnim uvjetima te je potrebna rekonstrukcija i dogradnja.

Analizirajući prethodno desetljeće zamijećena je neznatna fluktuacija broja školske djece na području Općine Baška. Ona se kreće, uz manja odstupanja, od 90 do 100 djece svake školske godine, što je granični broj za formiranje osmorazredne škole. Prosječno svake godine školu pohađa 98 učenika. Budući da je škola smještena na području samog naselja

Fotografija 20: OŠ Fran Krsto Frankopan, PŠ Baška

⁴⁵ <http://www.geografija.hr/clanci/1301/meduovisnost-prometa-i-turizma-u-hrvatskoj>

Baška, školi gravitiraju djeca iz ostalih naselja na području općine i to iz naselja Draga Bašćanska, Jurandvor i Batomalj. Djeca iz okolnih naselja u školu dolaze i odlaze školskim autobusom. Svake se godine školskim autobusom u prosjeku koristi 25 učenika. Osim školskim autobusom oko 16 učenika iz ostalih naselja u školu putuje u pratinji roditelja. Školska nastava izvodi se u jednoj, jutarnjoj smjeni.

Broj zaposlenih djelatnika u osnovnoj školi u 2014. godini iznosi 23. Dio zaposlenih djelatnika, odnosno nastavnika, također predaje i u drugim otočkim školama. Uz nastavnike u školi je zaposleno i tehničko osoblje u koje spadaju domar, spremičica, kuharica i knjižničar. Knjižničar je ujedno i suradnik u nastavi te radi u dvije područne škole.

Radi loših uvjeta rada ove škole izrađena je kompletna projektna dokumentacija za rekonstrukciju, dogradnju i izgradnju sportske dvorane te opremanje iste. Financiranje navedenih radova osigurava se iz lokalnog i županijskog proračuna. Radovi na izgradnji započeli su 27. siječnja 2015. godine.

OŠ „Fran Krsto Frankopan“ – PŠ Baška jedina je osnovna škola koja djeluje na području Općine Baška. Ostale škole koje djeluju na području otoka Krka su : glavna OŠ Krk, Područna škola Omišalj, Područna škola Malinska, Područna škola Vrh, Područna škola Vrbnik te Područna škola Punat.

Na području općine ne postoje srednjoškolske ustanove niti ustanove visokog školstva.

Dječji vrtić koji djeluje na području općine je DV „Katarina Frankopan“. Predškolska je ustanova čiji je osnivač Grad Krk. Vrtić u Krku ima 11 odgojno – obrazovnih skupina, od čega 4 mješovitih u dobi djece od 1 do 3 godine i 7 mješovitih u dobi djece od 3 godine do polaska u školu. U matičnom objektu nalazi se i uprava vrtića⁴⁶.

Fotografija 21: Dječji vrtić Katarina Frankopan

Osim vrtića u gradu Krku, postoji još sedam podružnica u: Malinskoj, Omišlju, Njivicama, Baški, Vrbniku, Polju i Vrhu. 2011. godine dječji vrtić u Baški preselio se u novoizgrađenu, namjensku zgradu. Ranije se vrtić nalazio u sklopu zgrade OŠ „Fran Krsto Frankopan“ – PŠ Baška. Podružnice zajedno broje 13 odgojno – obrazovnih skupina, od čega su dvije mješovite u dobi djece od 1 do 3 godine.

Dječji je vrtić 2001. godine dobio certifikat međunarodnog eko-vrtića. Tome svjedoči i Zelena zastava koja ponosno stoji u svakom vrtiću. Elementi eko programa integrirani su u svakodnevni odgojno-obrazovni rad. U vrtiću se ostvaruju redoviti programi njege, odgoja, obrazovanja, zdravstvene zaštite, prehrane i socijalne skrbi djece rane i predškolske dobi.

⁴⁶ <http://www.dvkf-krk.hr/index.php/o-nama>

Ključni problemi

Rekonstrukcija osnovne škole

2.7.3.2. Sport, rekreacija i društvo

Na području Općine Baška postoje otvorena manja sportska igrališta za nogomet, košarku, odbojku, tenis i slično. Uz Područnu školu u rekonstrukciji, 2015. godine započeta je izgradnja prve sportske dvorane za potrebe školske djece, sportskih klubova, rekreativaca, ali i turista. Objekt bi koristile razne sportske udruge s područja općine poput Sportskog planinarskog društva, Jadriličarskog i Nogometnog kluba „Vihor“, Športsko ribolovno društvo „Škrpina“ sa sjedištem na području Općine Baška, kao i Judo klub Krk, Atletski klub Krk, Lovačko društvo „Orebica“ i nihova Lovna jedinica „Kamenjarka“ te drugi. Obzirom da općina posljednjih godina bilježi rast broja stanovnika za očekivati je da će se sve veći broj stanovnika baviti sportom i rekreativijom.

Ključni problemi

Nedostatna sportska infrastruktura

2.7.3.3. Zdravstvena zaštita i socijalna skrb

Na području općine postoji ustanova primarne zdravstvene zaštite. Lokacija zdravstvene ustanove je u naselju Baška. Dom zdravlja nalazi se u gradu Krk-u te obavlja djelatnosti primarne zdravstvene zaštite i specijalističko-konzilijarne zdravstvene zaštite. Imovinu Doma zdravlja čine stvari, prava i novčana sredstva stečena radom i poslovanjem spojenih zdravstvenih ustanova ili pribavljeni iz drugih izvora, koja pripadaju Domu zdravlja temeljem Zaključka Županijskog poglavarstva Primorsko-goranske županije o spajjanju domova zdravlja Crikvenica, Čabar, Delnice, Krk, Mali Lošinj, Opatija, Rab, Rijeka i Vrbovsko, u jednu zdravstvenu ustanovu, a koja su zatečena na osnovi stvarnog korištenja na dan upisa Primorsko-goranskih domova zdravlja kao pravne osobe u sudski registar Trgovačkog suda. Sredstva potrebna za rad i poslovanje Dom zdravlja ostvaruje ugovorom s Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje, iz sudjelovanja korisnika zdravstvene zaštite u pokriću dijela ili ukupnih troškova zdravstvene zaštite, iz sredstava Proračuna Republike Hrvatske, Primorsko-goranske županije i jedinica lokalne samouprave, te iz drugih izvora na način i pod uvjetima utvrđenim zakonom i drugim propisima.

Na području Općine Baška djeluju sljedeće zdravstvene ustanove:

- Privatna ordinacija opće medicine,
- Privatna stomatološka ordinacija,
- Privatna ljekarna „Karabaić“⁴⁷.

Obzirom na prisutnu izraženu turističku sezonu, u ljetnim mjesecima organiziran je rad liječničke ambulante.

Planom prostornog uređenja planira se poboljšanje pružanja medicinskih usluga stanovništvu i podizanju zdravstvenog standarda izgradnjom novih različitih specijalističkih ambulanti koje se mogu graditi u svim naseljima.

Planom prostornog uređenja dozvoljena je gradnja i nadogradnja objekata zdravstvene i socijalne zaštite. Građevine zdravstvene i socijalne djelatnosti mogu se graditi unutar građevinskog područja naselja temeljem standarda i veličine naselja, u svrhu poboljšanja kvalitete života naselja. Planom se omogućuje gradnja specijalističkih ambulanti i poliklinika primarne zdravstvene zaštite, a najmanja površina zdravstvene stanice iznosi (ili mora iznositi) 0,02 do 0,03 m²/stanovniku⁴⁸.

Na području općine ne postoji dom za stare i nemoćne osobe. Postoji Društvo umirovljenika i invalida općine Baška. Najbliži dom za stare i nemoćne osobe je dom „Mali Kartec“. Dom je smješten izvan grada Krka na površini 30.000 m². Moderan je objekt s oazom zelenila koje dopire iz njegovanog botaničkog vrta. Objekt je sagrađen 1990. godine, te je s djelatnošću započeo 01. srpnja iste godine. Osnivač Doma je Primorsko-goranska županija. Kapacitet Doma iznosi svega 148 korisnika, te zapošljava ukupno 50 djelatnika. upravo blizina grada Krka i mora, te brojni sadržaji čine život u ovom domu izuzetni privlačnim⁴⁹.

Na području općine Baška planira se izgradnja doma za stare i nemoćne osobe, tzv. „Senior Park“. Izabrano je povjerenstvo za izgradnju, te je 10. ožujka 2014. godine održana 1. sjednica na kojoj se raspravljalo o imovinsko – pravnom stanju na području predviđenom za izgradnju „Senior Parka“ te ostalo vezano za predmet⁵⁰.

Ključni problemi

Nedostatna socijalna i zdravstvena infrastruktura

⁴⁷ <http://www.zzjzpgz.hr/statistika/statistika2008/pdf/4.1.pdf>

⁴⁸ PPUO Općina Baška

⁴⁹ <http://www.dom-malikartec.hr/>

⁵⁰ ZAPISNIK sa 1. sjednice Povjerenstva za izgradnju doma za stare i nemoćne osobe, održane 10. ožujka 2014. godine, u 10,00 sati, u prostorijama Općine Baška u Baški, Palada 88.

2.8. Gospodarstvo

Usvajanjem Odluke o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, a prema stupnju razvijenosti⁵¹, a prema Zakonu o regionalnom razvoju RH⁵², sve jedinice područne (regionalne) samouprave razvrstavaju se prema indeksu razvijenosti⁵³ i to po skupinama. Indeks razvijenosti izračunava se na temelju visine dohotka po stanovniku, stope nezaposlenosti, proračunskog prihoda, općeg kretanja stanovništva te stope obrazovanosti.

Tako općina Baška spada u V. skupinu jedinica lokalne samouprave čiji je indeks razvijenosti iznad 125% prosjeka Republike Hrvatske. Važno je napomenuti kako indeks razvijenosti predstavlja važan pokazatelj ukupnog razvoja određenog područja te se postavlja kao temelj pri strateškom planiranju i budućem razvoju.

Detaljnije gospodarske značajke područja općine Baške iskazat će se putem podataka o broju registriranih tvrtki i obrta po djelatnostima, broju zaposlenih u istim, ukupno ostvarenom prihodu, ukupnom rashodu, dobiti ili gubitku poslovne godine, neto plaćama te izdacima jedinice lokalne samouprave za razvoj. Analizom tih značajki mogu se postaviti budući gospodarski pravci razvoja.

Ekonomski pokazatelje ostvarene na području Općine Baška daje sljedeća tablica.

Tablica 4: Ekonomski pokazatelji trgovačkih društava za područje Općine Baška za 2013. godinu

- u HRK

JLS	Ukupan broj zaposlenih	Ukupni prihodi	Ukupni rashodi	Dobit poslovne godine	Gubitak poslovne godine	Neto plaće i nadnice	Izdaci za razvoj-bruto
Baška	301	172.922.034	161.468.188	10.833.778	1.443.539	24.097.076	0

Izvor: Hrvatska gospodarska komora, Županijska komora Rijeka, 2013.

Sukladno podacima iz tablice broj 4 ekonomski pokazatelji pokazuju opću gospodarsku razvijenost područja općine Baška. Pozitivna razlika u ukupnim prihodima i rashodima te veća dobit poslovne godine u odnosu na gubitak ukazuju na pozitivno kretanje gospodarskih aktivnosti, pretežito u sektoru turizma.

Prema prihodima, u 2013. godini na području općine Baška, najveće prihode ostvaruju djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane, čak 76% ukupnih prihoda.

Glavne gospodarske djelatnosti

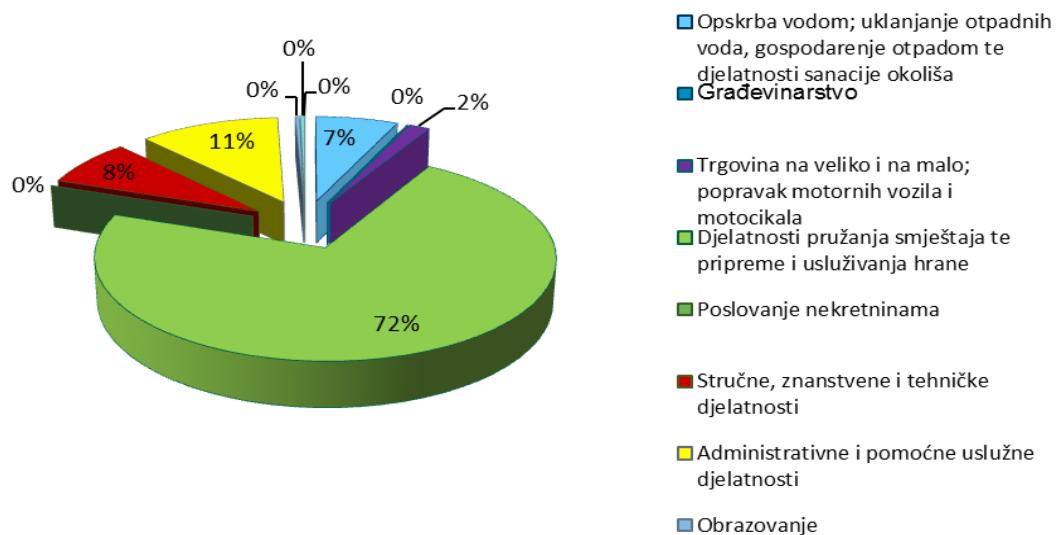
Prema broju registriranih djelatnosti iz priloženog je grafikona vidljivo kako na području općine Baška dominiraju djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti te stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti. Broj ukupno registriranih poduzeća iznosi 46 (45 malih poduzeća i jedno srednje poduzeće) dok je ukupan broj zaposlenih 301.

⁵¹ (Narodne novine broj 89/2010)

⁵² (Narodne novine broj 153/2009)

⁵³ Uredba o indeksu razvijenosti (Narodne novine broj 63/2010)

Grafikon 6: Struktura gospodarstva prema djelatnostima u Općini Baška za 2013.godinu

Izvor: Hrvatska gospodarska komora- Županijska komora Rijeka, 2014.

U razdoblju od 2000. do 2013. godine kretanje broja registriranih trgovaca raste. Tako u 2000. godini broj registriranih tvrtki iznosio je 18., u 2007. godini 50, 2012. godine 40, a 2013. 46 subjekata. Važno je napomenuti kako se najveći broj registriranih tvrtki odnosi na hotele i restorane, prijevoz, skladištenje i veze, što također ukazuje na turizam kao primarnu djelatnost tog područja.

Prema posljednjim podacima Udruženja Obrtnika Krk na području Općine Baška u 2014. godini (stanje: ožujak 2014.) registrirano je 122 obrtnika čija je struktura djelatnosti sljedeća:

- ribarstvo (5 obrta)
- uslužne djelatnosti (45 obrta)
- proizvodna djelatnost (1 obrt)
- ugostiteljstvo (37 obrta)
- autoprijevozništvo (2 obrta)
- građevinarstvo (3 obrta)
- prijevoz morem (5 obrta)
- trgovina (5 obrta)

Kod obrtnika uglavnom prevladava sezonsko obavljanje djelatnosti, što znači da znatno manji broj obrtnika obavlja cjelogodišnje poslovanje. Mnogi obrtnici početkom godine odjave obrte pa ih na početku turističke sezone opet prijave. Iznad navedeno stanje (broj) registriranih obrta označava trenutno stanje u ožujku 2014. godine, te kako se približava turistička sezona taj broj se svakodnevno povećava.

U iznad navedeni broj registriranih obrtnika nisu uključeni privatni iznajmljivači jer nisu članovi Udruženja obrtnika Krk.

Iz navedenih podataka da se zaključiti da na području Općine Baška nedostaje poduzetničkih aktivnosti u vidu uslužnih servisa kao što su autoservisi, benzinske crpke itd. , proizvodne djelatnosti i poljoprivredne djelatnosti.

Turizam i gospodarski sektori

Gospodarstvo Općine Baška možemo podijeliti na sljedeće sektore:

- Primarni sektor – čine ga ribolov, šumarstvo, poljoprivreda i lovstvo. Područje općine pogodno je za razvoj poljoprivrede zbog svoje velike površine. Ipak, tu postoji problem velikog broja malih posjeda koji sprečavaju razvoj poljoprivrede. Poljoprivredno gospodarstvo treba razvijati kao jednu od osnovnih gospodarskih djelatnosti specijaliziranu za mediteranske kulture i vezanu za turizam kao primarnu djelatnost.
- Sekundarni sektor – čine ga građevinarstvo, industrija i proizvodni obrt. Unutar ovog sektora jedini vitalni dio odnosi se na građevinarstvo koje, nažalost, rezultira i negativnim učincima kao što je devastiranje prostora bespravnom gradnjom. Propašću Riječke tvornice konopa, čiji se jedan pogon nalazio u Općini Baška, nestao je jedini značajni proizvodni pogon na tom području. Nadalje, obrti imaju nedovoljno poslovnog prostora, zastarjelu opremu te nedovoljno kvalificiranu radnu snagu.
- Tercijarni sektor – odnosi se na turizam koji je ujedno i nositelj gospodarskog razvoja Općine Baška. Općina Baška najpoznatije je turističko središte na otoku Krku, najvećem otoku na Jadranu koji je svojim položajem u sjevernom dijelu hrvatske obale najbliži tržištu srednje Europe. Statistički podaci turizma Općine Baška dani su u nastavku⁵⁴.

Fotografija 22: Hoteli Baška

Gospodarski napredak potiče na povećanje turističkih kretanja, no, u Europi se u posljednje vrijeme bilježi niža stopa turističkog prometa u odnosu na svjetski nivo. Činjenica je da je Europa receptivna regija u kojoj se odvija gotovo 55% ukupnih putovanja na svjetskoj razini. Prosječni europski rast je 5,8% radi rastućeg prometa u segmentu „low cost“ zrakoplovnih prijevoznika i pozitivnih gospodarskih kretanja u zemljama Europske unije.

Unatoč svim nedaćama koje su pratile Hrvatsku u proteklom razdoblju, turizam je značajno podigao svoje poslovne rezultate, osobito od 2000. godine, a u vrijeme globalne krize proteklih nekoliko godina pokazao visoku rezistentnost, što je potvrđeno stopama rasta višim od onih što su ih postigle zemlje u konkurentskom okružju (Mediteran). Hrvatska pripada zemljama koje privlače posjetitelje više odlikama svoga prirodnog prostora i bogatstvom kulturno-povijesne baštine (što je karakteristično i za Općinu Baška) nego kvalitetom, raspoloživošću i ili raznovrsnošću novostvorenih turističkih atrakcija. Među prirodnim atrakcijama najvažnije mjesto imaju:

- more,
- razvedena obala te mnoštvo otoka,
- brojne očuvane prirodne plaže,
- zelenilo i šumovitost velikog dijela teritorija.

⁵⁴ <http://www.sn.pgz.hr/default.asp?Link=odluke&id=14920>

U posljednjem desetljeću Hrvatska je povećala raspoloživi smještajni kapacitet mјeren brojem stalnih ležajeva u registriranim komercijalnim smještajnim objektima za 25%. Najveći rast smještajnog potencijala zabilježen je u kućanstvima (46%), potom u hotelima (19%) i kampovima (12%), dok je kapacitet ostalih kolektivnih objekata smanjen 3%⁵⁵.

Turizam je jedna od najvećih svjetskih industrija, te ga karakterizira rastući trend u budućnosti. Vođeni upravo tom definicijom, jedinice lokalne samouprave smatraju da uloga turizma u budućnosti ima veliki značaj za povećanje kvalitete života posjetitelja i njihovih stanovnika. Turizam je primarna djelatnost na području Općine Baška te ima veliki utjecaj na:

- stvaranje pozitivnog imidža,
- poticanje lokalne infrastrukture,
- novo zapošljavanje,
- poticanje urbanističkog prometa,
- poticanje migracije stanovnika,
- poticanje boljeg okruženja,
- brzi ekonomski razvoj jer dovodi novi kapital u lokalnu ekonomiju.

Nije sporno kako je osnovno obilježje gospodarstva Općine Baška upravo turizam, koji je ujedno i osnovni faktor socijalno geografske transformacije cijelog otoka Krka. Razvoj turizma koji je započeo još prije **110 godina**, intenziviran je hotelskom izgradnjom, te su pod njegovim utjecajem jačale i ostale djelatnosti. Neke od tih djelatnosti su: poljoprivreda, građevinarstvo, trgovina i slično. Razvoj turizma na istom području utjecao je na smanjenje odljeva radno sposobnog stanovništva te je omogućio zapošljavanje.

Neophodno je spomenuti i kako je Baška postala poznato turističko mjesto. 1904. godine osnovano je DRUŠTVO ZA POLJEPŠANJE MJESTA U BAŠKI čija je svrha bila: „Svrha društva će biti, nastojati da mjesto poljepša ne samo u mjestu već i izvan mjesta da bi po mogućnosti s vremenom moglo doći do kupališta, čime bi se mnogo koristilo našem narodu“⁵⁶

Baška je od kasnoantičkih, bizantskih vremena bila kaštel tj. jedan od četiri hrvatska krčka kaštela, a time i slobodna općina s vlastitim statutom, s tim da se taj statut zvao ZAKON NAŠEG MJESTA. Baški je pripadao cijeli južni Krk uključujući i otok Prvić te ostali manji otočići. Obzirom na plodno tlo, uz razne grane poljoprivrede te ribarstvo, bavili su se Bašćani i pomorskom trgovinom, pogotovo od kada se razvilo jako riječko tržište. Upravo su Bašćani koji su živjeli u Rijeci bili inicijatori turističkog razvijanja Baške. Imali su svoje čvrsto udruženje te su sprovodili razne zajedničke poslove. Redovito su se sastajali u kavani „Panachoff“ koju su zvali kafe-Panakov te je upravo tamo nastale ideja o kupalištu u Baški. Glavni promicatelji te ideje bili su veletrgovci Mate Frančić i Ivan Zubranić. Konačno je 1904. godine ta ideja prihvaćena te osnovano spomenuto društvo. Kasnije je došlo i do podizanja kupališta (Kupalište na bašćanskem žalu NA PIRNICI) te gradnje kupalište zgrade. Novac za gradnju prikupljen je prodajom dionica-po 25 kruna i to 500 komada, te je zgrada s kabinama bila ubrzo izgrađena i opremljena, a kupalište uređeno. „Pravo otvaranje za kupališne goste oglašeno je u Supilovom „Riječkom Novom Listu“ 19.06.1908.

Nakon početka kupališne sezone počeli su dolaziti i prvi gosti, među kojima je bio jedan Čeh-iz Beča: ministarski činovnik Wervalski koji je obećao propagirati Bašku u češkim novinama.

⁵⁵ <http://www.mint.hr/UserDocs/Images/130426-Strategija-turizam-2020.pdf>

⁵⁶ Glasilo Općine Baška „Naša Baška“, travanj 2014.

Vjerojatno je on bio taj koji je u praškim dnevnim novinama Narodni Listy objavio članak o Baški (06.06.1909.): MORSKO KOPALIŠTE NA KRKU. Stjecajem okolnosti taj je članak postao presudnim za daljnji razvitak baščanskog turizma. Naime, pročitao ga je Emil Geistlich, direktor tiskare praške POLITIKE te nedugo potom otšao u Bašku gdje su ga članovi „Privremenog kupališnog odbora“ nagovorili da u Češkoj poradi na tome da se Baška pretvori u „čisto slavensko kupalište“. Geistlich se od tada posvećuje tom češko-hrvatskom kupalištu i time započinje pravi razvitak turizma u Baški.

Radi svoje arhitekture, Baška se smatra jednim od najljepših mjesta na obali. Zanimljiva je za ljetovanje svima koji vole veća turistička mjesta sa širokom lepezom sadržaja. Daleke 1908. godine plaže su potaknule razvoj turizma u Baški, kada je službeno otvoreno prvo kupalište na otoku Krku. Dodatni doprinos razvoju turizma Baške, kao i cijelom otoku Krku, daje brzo povezivanje s kopnom radi krčkog mosta. Također, na razvoj turizma utjecali su i neki vanjski čimbenici. To su u prvom redu željeznički i parobrodski promet. Nakon izgradnje željezničke pruge do Trsta i Rijeke, došlo je do povezivanja i ovog područja s ostalim dijelovima Europe. Osim već spomenutih čimbenika, povijest i kultura su također znatno pridonijeli razvoju turizma⁵⁷. Kvaliteta Baške kao turističkog mesta ogleda se i kroz niz turističkih nagrada koje su osvojene u proteklom razdoblju, time Baška spada u vrh hrvatskog turizma. Dobivene su sljedeće nagrade:

- „Plavu zastavu“ za svoje plaže kao znak ekološke očuvanosti i čistoće mora,
- „Plavi cvijet“ koja ocjenjuje uređenost gradova, općina i mjesta primorske Hrvatske,
- „Turistički cvijet“ u kategoriji najboljih srednjih kampova (kamp Bunculuka).

Općina Baška raspolaže s 24% turističke ponude otoka Krka u noćenjima. Turistička ponuda temelji se više na privatnom smještaju (37%) nego na hotelskom (19%). Udio hotela i kampova zajedno je 59%, dok su kapaciteti u odmaralištima zanemarivi. Kapacitet Općine Baška prije Domovinskog rata bio je 8.004 ležajeva sa približno 700.000 ostvarenih noćenja, od čega su domaći gosti participirali sa samo 5%. Turizam se počeo oporavljati nakon 2000. godine kada su se vratile povoljne turističke sezone. U 2002. godini ostvareno je 727.786 noćenja. U 2012. godini ukupni broj noćenja iznosio je 916.489, do toga 42.080 otpada na domaće turiste, a 874.409 na strane. Ovaj pokazatelj označava veliku dominaciju stranih turista u odnosu na domaće turiste. U istoj godini (2012.) po smještajnim jedinicama ostvareno je:

- 217.434 noćenja u hotelima,
- 285.134 noćenja u kampovima, odmaralištima i kamp-odmaralištima,
- 365.134 noćenja u kućanstvima,
- 48.521 noćenja u ostalim objektima⁵⁸.

Smještajni kapaciteti, prema vrsti smještajnog objekta, na području općine Baška za 2010., 2011., 2012. i 2013. godinu prikazani su tablično i grafički te su dati podaci koji se odnose na broj kreveta u smještajnim objektima. Potrebno je napomenuti da se turistički promet obračunava za period od siječnja do studenog tekuće godine jer su u prosincu smještajni kapaciteti zatvoreni.

⁵⁷ http://www.krk.hr/otok_krk/razvojTurizam

⁵⁸ <http://www.sn.pgz.hr/default.asp?Link=odluke&id=14920>

Tablica 5: Smještajni kapaciteti po vrstama smještajnih objekta Općine Baška (2010.-2014.)

Vrsta smještaja / Godina	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
Hoteli	1.164	1.436	1.436	1.395	1.395
Kampovi	2.576	2.800	2.800	2.800	2.800
Privatni smještaj	3.703	4.571	4.671	5.505	5.216
Odmarališta	252	378	378	378	300
Kampirališta	46	50	50	45	45
UKUPNO	7.741	9.235	9.335	10.123	9.756

Izvor: TZ Općina Baška

Iz tablice je vidljivo povećanje smještajnih kapaciteta u periodu od 2010. do 2013. godine, dok se u 2014. godini bilježi pad od 3,8% u odnosu na prethodnu godinu kod privatnog smještaja i odmarališta. U periodu od 2010. do 2013. godine povećanje se bilježi kod svih oblika smještajnih kapaciteta što se može povezati s ulaganjima u kvalitetu kreveta po svakoj vrsti smještaja.

Na području Baške djeluje 12 turističkih agencija koje olakšavaju dolazak brojnih organiziranih grupa turista u destinaciju, kao i velikom broju individualnih gostiju.

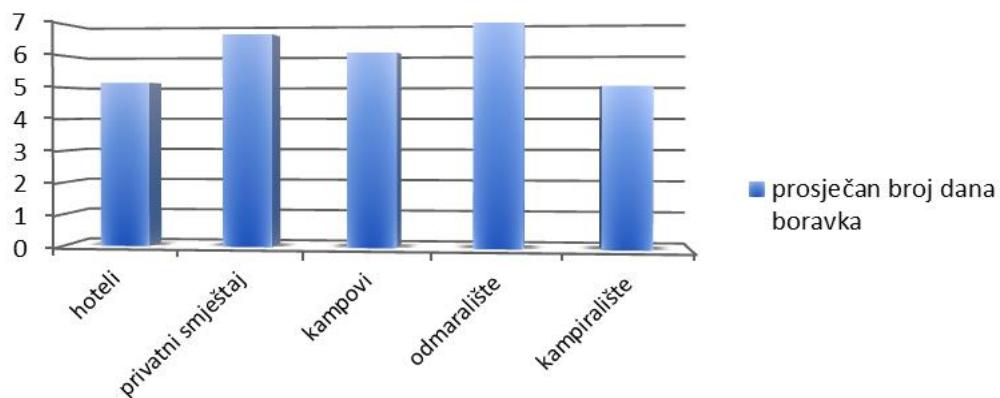
Bašku karakteriziraju smještajni objekti visoke kvalitete. Hoteli raspolažu smještajnim jedinicama visoke kategorije (od četiri i pet zvjezdica), a apartmani, vile i sobe u privatnom smještaju do tri zvjezdice. Hoteli i apartmani nalaze se uz samo more, u blizini poznate bašćanske plaže, a svega nekoliko minuta od samog središta mjesta. Smještajna ponuda Baške obuhvaća sljedeće objekte :

- Smještajni objekti:
  - Atrium Residence Baška 4* i 5*
  - Hotel Zvonimir 4*
  - Villa Adria 4*
  - Hotel Corinthia 3*
  - Ville Corinthia 3*
  - Hotel Tamaris 3*
- Kampovi i kampirališta:
  - FKK-camp „Bunculuka“ 4*
  - Autocamp „Zablaće“ 3*
  - Kampiralište „Mali“
- Pansioni:
  - Pansion 55,
  - Pansion Burin,
  - Pansion Antonia⁵⁹.

Sljedeći grafikon prikazuje prosječan broj dana boravka gostiju prema vrsti smještajnih kapaciteta. Uočljivo je da turisti najveći broj dana borave u privatnom smještaju (6,65 dana) i u odmaralištima (6,97 dana). Može se zaključiti da gost prosječno na području Općine Baška ne boravi više od 8 dana. Najkraći prosječni broj dana boravka gostiju je u kampovima (5,03).

⁵⁹ <http://www.tz-baska.hr/>

Grafikon 7: Prosječni broj dana boravka po turistu po vrsti smještajnih jedinica na području Općine Baška

Izvor : TZ Općina Baška

Na temelju posljednjih podataka dobivenih od Turističke zajednice Općine Baška uđio smještajnih kapaciteta za 2014. godinu na području općine je sljedeći:

1. Privatni smještaj 53,5%
2. Kampovi 28,8%
3. Hoteli 14,3%
4. Odmarališta 3,0%
5. Kampirališta 0,4%

Baška je jedna od prepoznatljivih turističkih destinacija u Primorsko-goranskoj županiji i na Jadranu. S obzirom na veličinu mjesta, broju smještajnih jedinica i općenito kvalitetom koju pruža svojim gostima, zauzima visoko mjesto po broju dolazaka i noćenja gostiju na nivou Primorsko-goranske županije. Tako destinacija Baška ima udio u turističkim dolascima od 23% u odnosu na destinaciju otoka Krk koji ima udio u destinaciji Kvarner od 30%. U odnosu na ukupnu destinaciju Kvarner, destinacija Baška ima u dolascima udio od 7%, a u noćenjima udio od 7,6%⁶⁰.

Turistički promet za područje Općine Baška iskazan je kroz broj noćenja turista i popunjenošću smještajnih kapaciteta. Općina Baška, kao što je spomenuto ranije, ima četiri naselja. To su Baška, Jurandvor, Batomalj i Draga Bašćanska.

Podaci navedeni u tablici ispod objedinjuju sva mjesta te se odnose na broj dolazaka turista na područje Općine Baška u razdoblju od 2010.-2014. godine.

⁶⁰ www.baska.hr/

Tablica 6: Broj dolazaka turista u Općinu Baška u razdoblju od 2010. do 2014. godine

Gosti	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
Domaći	7.366	9.259	9.568	7.866	6.710
Strani	124.730	142.594	145.422	147.531	140.069
Ukupno	132.096	151.853	154.990	155.397	146.779

Izvor: TZ Općina Baška

Na osnovi podataka iz tablice, dobivenih od TZ Općine Baška, vidljivo je konstantno povećanje broja dolazaka turista u periodu od 2010. do 2013. godine dok se u 2014. godini bilježi pad dolazaka kako domaćih tako i stranih turista.

Analizom prikazanih podataka može se primijetiti veliki nerazmjer između broja domaćih i stranih posjetitelja, u korist stranih posjetitelja kojima je očito Baška vrlo dobro znana i omiljena destinacija

Porast ukupnog broja posjetitelja iz godine u godinu može se pripisati aktivnostima raznih turističkih manifestacija i proizvoda kako na cijelom otoku Krk-u tako i na području Baške, što svjedoči i popularnosti destinacije unutar cjelokupne destinacije Kvarner.

Osim dolazaka, za mjerjenje uspješnosti turističke sezone uzima se i broj ostvarenih noćenja. Tablica i grafikon ispod pokazuju broj ostvarenih noćenja na području Općine Baška u razdoblju od 2010. do 2014. godine.

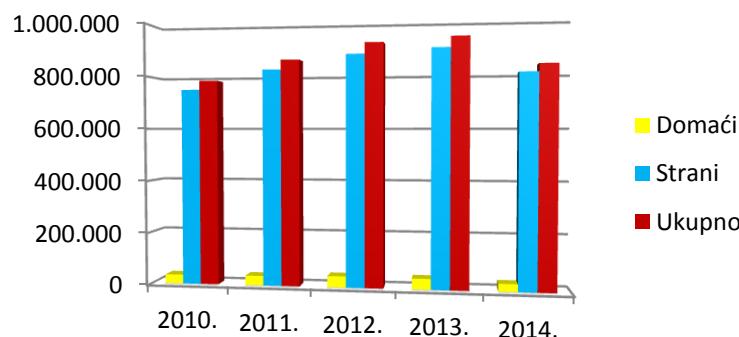
Tablica 7: Broj ostvarenih noćenja turista na području Općine Baška za razdoblje 2010.-2014.

Gosti	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
Domaći	33.929	36.321	42.582	40.920	29.693
Strani	749.862	824.575	879.709	900.071	808.127
Ukupno	783.791	860.895	922.291	940.991	837.820

Izvor: TZ Općina Baška

Sljedeći grafički prikaz prikazuje sasvim slične tendencije u noćenjima, kao i kod podataka o broju dolazaka. Također se i u ovom grafikonu može uočiti veliki nerazmjer (odstupanje) između broja domaćih i stranih gostiju, opet u korist stranih gostiju. Broj noćenja je konstantno rastao do 2013. godine, a u 2014. godini osjetan je pad od 11%.

Grafikon 8: Broj ostvarenih noćenja na području Općine Baška u razdoblju 2010.-2014.

Izvor: TZ Općina Baška

Najzastupljenija emitivna tržišta iz kojih dolaze gosti na područje Općine Baška prikazani su u sljedećoj tablici, pri čemu su obuhvaćene 2011., 2012., 2013. i 2014. godina. Njemački turisti su na vodećem mjestu po ostvarenim dolascima i noćenjima u svim godinama. Zabilježen je i porast Čeških turista s udjelom 15% tržišta. U odnosu na prijašnje godine, u 2013. godini zabilježen je pad dolazaka i noćenja Slovenskih i Talijanskih turista. Nadalje, može se sa sigurnošću reći i zaključiti kako se Austrijanci, Njemci i Slovenci tradicionalni gosti destinacije Baška što je vidljivo u tablici ispod.

Tablica 8: Najznačajnija emitivna tržišta na području Općine Baška (2011.-2013.)

DOLASCI	2011.	2012.	2013.	2014.
Njemačka	23.031	29.910	32.487	28.402
Austrija	26.288	23.683	25.563	24.592
Slovenija	24.299	22.710	19.353	22.021
Češka	14.696	15.309	14.620	12.369
Italija	18.321	17.449	16.755	15.930
NOĆENJA				
Njemačka	166.237	224.644	258.186	206.389
Austrija	140.328	134.931	135.913	131.084
Slovenija	118.549	117.376	101.742	98.159
Češka	95.606	99.590	93.393	81.613
Italija	98.246	94.486	91.382	82.842

Izvor : TZ Općina Baška

Nadalje, pravilnim razvojem i upravljanjem turizma na održivi način, mogu se izbjegći problemi s prometom, očuvanjem okoliša i otežavanjem lokalnog života. Upravo zato što su mogućnosti turizma mnogobrojne, a neke od njih su produženje turističke sezone, potpora lokalnoj ekonomiji kroz promocije lokalnih proizvoda, javljanje novih vidova turizma i slično.

Turističke zone

Na području općine Baška nalaze se tri turističke zone, one su redom:

a. Turistička zona „Zablaće“

Površina zone iznosi 32 ha, te je pretežito neizgrađeno područje. Maksimalni kapacitet zone doseže 3000 ležajeva. Postojeća kategorija smještajnih objekata na području zone je kamp s 3*. Zemljište zone koristi se za kamp, parkiralište i poljoprivredu. Zona je prometno dostupna, prilaz do zone asfaltnom cestom. Zona je infrastrukturno opremljena, što znači da ima postojeći sustav elektroopskrbe, vodoopskrbe i odvodnje.

Fotografija 23: Zablaće

Vizualna vrijednost ovog prostora kao i prirodni resursi na koje je naslonjena visoke su kvalitete. Kao što je ranije napomenuto, veći dio zone nije izgrađen te se s obzirom na raspoloživ prostor i lokaciju radi o zoni koja može prihvatiti veći razvojni projekt relevantan ne samo za općinu Baška već i za cijelo područje otoka Krka. S obzirom na vrijednost lokacije zone i njezinu površinu, razvojni potencijal TZ Zablaće ocijenjen je visokim.

Ograničenja razvoja mogu se povezati uz nepoznat poduzetnički interes postojećeg korisnika kampa da pristupi i/ili sudjeluje u razvoju zone u smjeru izgradnje novih kapaciteta, te daljnja ograničenja povezana s usitnjrenom postojećom vlasničkom strukturom te visokim ulaganjima u infrastrukturu⁶¹.

b. Turistička zona „Baška“

Površina zone Baška iznosi 11 ha. Zona je izgrađena, maksimalnog kapaciteta 1300 ležajeva PPŽ i 436 ležajeva PPUO. Postojeća kategorija smještajnih objekata su hoteli s 3* i 4*. Zemljište zone koristi se za hotele te sport i rekreativnu. Zona je prometno dostupna, prilaz do zone asfaltnom cestom. Zona je također u potpunosti infrastrukturno opremljena, ima postojeći sustav elektroopskrbe, vodovoda i odvodnje.

Fotografija 24: TZ Baška

U turističkoj zoni, kao što se može zaključiti, odvija se turistička aktivnost (hotel) uz gotovo dosegnut maksimalni planirani kapacitet. Daljnji razvoj zone ograničen je površinom. Vizualna vrijednost prostora kao i prirodni resursi na koje je naslonjena visoke su kvalitete. Razvoj zone iako je ograničen površinom, usmjeren je na podizanje kvalitete sadržaja i usluga. Koncept razvoja susjedne TZ Zablaće utjecat će na buduću tržišnu poziciju i konkurentnost objekata u zoni⁶².

c. Turistička zona „Bunculuka“

Površina zone Bunculuka iznosi 10 ha, te je pretežito neizgrađena zona. Maksimalni kapacitet zone je 1200 ležajeva. Postojeća i planirana kategorija smještajnih objekata na području zone je kamp – FKK s 4*. Kao što se da zaključiti, zemljište zone koristi se za potrebe kampa, te je usto i poljoprivredno zemljište. Zona je prometno dostupna, prilaz do zone asfaltnom cestom. Zona je infrastrukturno opremljena – postojeći sustav elektroopskrbe i vodovod.

Fotografija 25: Banculuka

Maksimalni planirani kapaciteti zone su dosegnuti. Zonu karakterizira očuvani i skladan prostor vrlo visoke kvalitete. Razvojni potencijal zone, s obzirom na već dosegnuti maksimalni kapacitet i kategoriju zone ograničen je na podizanje kvalitete sadržaja i usluga objekta⁶³.

Zaposlenost i nezaposlenost

U Primorsko-goranskoj županiji prosječan broj nezaposlenih u 2013. godini bio 4,7 % veći od prosječnog broja nezaposlenih u 2012. godini.

Tako se u 2013. godini prosječan broj nezaposlenih povećao na 19.321 sa 18.453 u 2012. godini. S obzirom na spol, kod žena je evidentirano povećanje nezaposlenosti za 3,5%, dok je kod muškaraca evidentirano povećanje za 6,2%. Žene čine većinu u registriranoj nezaposlenosti naše županije od 55,3 %, dok je udio muškaraca 44,7 %.

⁶¹ <http://www.zavod.pgz.hr/docs/zzpuHR/documents/230/Original.pdf>

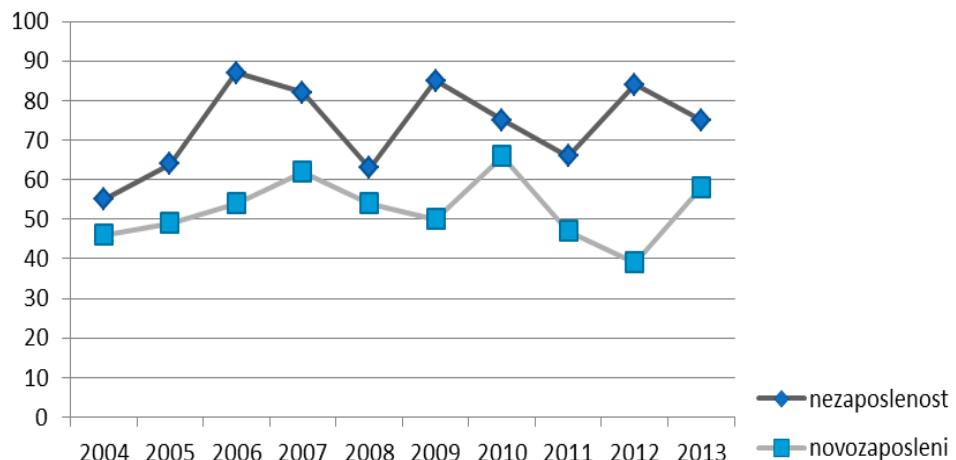
⁶² <http://www.zavod.pgz.hr/docs/zzpuHR/documents/230/Original.pdf>

⁶³ <http://www.zavod.pgz.hr/docs/zzpuHR/documents/230/Original.pdf>

Registrirana nezaposlenost, stanje krajem godine i zapošljavanje s evidencije Hrvatskog zavoda za zapošljavanje na temelju radnog odnosa u općini Baška u razdoblju od 2004. do 2013. godine prikazani su u sljedećem grafikonu.

Prosječan broj nezaposlenih u ispostavi HZZ-a Krk u 2013. godini iznosio je 654 osoba što je za 4,8% više nego u 2012. godini. Od ukupnog broja nezaposlenih osoba ispostave Krk, udio Baške iznosi 12,5%.

Grafikon 9: Nezaposleni i novozaposleni u Općini Baška u razdoblju od 2004.-2013. godine

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, 2014.

Na osnovi grafikona vidljivo je kako trend nezaposlenosti varira iz godine u godinu, odnosno smanjuje se pa se povećava. U konačnici, usporedbom između 2004. i 2013. godine može se zaključiti kako je došlo do porasta broja nezaposlenih, s 55 u 2004. na 75 u 2013. godini. Također je vidljivo kako je u promatranom razdoblju konstantno veći broj nezaposlenih u odnosu na novozaposlene. Broj novozaposlenih osoba u 2013. iznosio je 58.

BDP i BDV

Nakon stagnacije u 2011. godini bruto domaći proizvod RH u 2012. ponovno je smanjen, a stopa realnog pada iznosila je 2,0%. Smanjenje ukupne gospodarske aktivnosti ostvareno je u sva četiri tromjesečja (-1,1% u prvom, -2,5% u drugom, -1,9% u trećem i -2,3% u četvrtom u odnosu na isto tromjeseče 2011. godine). Na pad BDP-a utjecalo je prvenstveno smanjivanje domaće potražnje te nastavak pada vrijednosti investicija u fiksni kapital, ali ni inozemna potražnja nije značajnije pridonijela rastu BDP-a jer, zbog negativnih trendova u međunarodnom okruženju, nije zabilježen veći porast izvoza roba i usluga. Prema posljednjim podatcima, prve procjene Državnog zavoda za statistiku (28.02.2014.), na razini Republike Hrvatske, tromjesečni bruto domaći proizvod za četvrtu tromjesečje 2013. godine realno je manji za 1,2 % u odnosu na isto tromjeseče 2012. godine. Prema rashodnoj metodi najveći doprinos rastu bruto domaćeg proizvoda u četvrtom tromjesečju 2013. ostvaren je manjim uvozom roba, dok je najveći doprinos smanjenju obujma prouzročen padom izvoza roba. Prema proizvodnoj metodi najveći doprinos rastu bruto domaćeg proizvoda u četvrtom tromjesečju 2013. ostvaren je u djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i usluživanja hrane, dok je najveći doprinos smanjenju obujma ostvaren u djelatnosti prerađivačke industrije. Prosječna mjesečna isplaćena neto plaća po zaposlenome u pravnim osobama Republike

Hrvatske za prosinac 2013. iznosila je 5 556 kuna. Prosječna mjesecna bruto plaća po zaposlenome u pravnim osobama RH za prosinac 2013. iznosila je 8.005,00 kuna.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku za 2011. godinu (DZS, 2014), BDP u PGŽ iznosi 3.768.380.000 EUR, odnosno po stanovniku 12.724 EUR, što je 23,24% više od hrvatskog prosjeka (10.325) EUR, i, u usporedbi s ostalim županijama, najviše je ostvareni ukupni BDP u Hrvatskoj, nakon Grada Zagreba. Ako se primorsko-goranski BDP usporedi s podacima BDP ostvarenog u županijama Jadranske hrvatske po NUTS2 klasifikaciji, županija je imala gotovo 28% viši BDP po glavi stanovnika od prosjeka Jadranske hrvatske (9.941 EUR/stanovniku).

PGŽ je treća po redu županija po ostvarenom BDP po stanovniku, iza Grada Zagreba i Istarske županije⁶⁴. Ostvarena bruto dodana vrijednost na području PGŽ u 2011. godini iznosi 24.011.599.000,00 kn, te je PGŽ druga županija po redu po ostvarenoj bruto dodanoj vrijednosti, nakon Grada Zagreba. Kada je riječ o udjelima pojedinih djelatnosti u ukupno ostvarenom BDV, najviši BDV je ostvaren u prerađivačkoj djelatnosti, slijede trgovачke djelatnosti i građevinarstvo.

Najveći udio (29%) u ukupnoj BDV ima prerađivačka industrija, rudarstvo, vađenje te ostale industrije, dok se trgovina na veliko i na malo, prijevoz i skladištenje, smještaj, priprema i usluživanje hrane nalazi na drugom mjestu, s udjelom od 21% što se može povezati s karakteristikama gospodarstva na području općine Baška, gdje upravo dominira turizam (smještaj, priprema hrane) i ostale uslužne djelatnosti, uključujući prijevoz i veze. Potrebno je napomenuti da na području općine Baška nedostaje uslužnih djelatnosti u vidu različitih servisa za popravke i održavanje (vozila, brodova, opreme i dr.), benzinska crpka te inovativnih uslužnih djelatnosti i sl.

⁶⁴ www.dzs.hr

2.9. Zaštita okoliša

Zaštita prirode

Zadnjih se godina zbog klimatskih promjena javljaju suše te sve jače olujno nevrijeme s popratnim pijavicama i burom koja ruši drveća, nosi krovove, ugrožava gospodarske objekte i slično. S obzirom na sam položaj Baške zabilježeni su manji toplinski valovi, olujnog i jakog vjetra te bure koji ugrožavaju stanovništvo Općine, no ne u većoj mjeri. Građani Općine Baška, uz pomoć pripadnika DVD Baška i JVP Krk (te vatrogasne zajednice otoka Krka) u mogućnosti su vrlo brzo otkloniti sve posljedice izazvane prirodnim uzrocima.

Na području Baške prisutna je opasnost od tehničko tehnološke katastrofe uslijed eksplozije spremišta UNP ili zapaljenja rezervoara lož ulja koje koriste hoteli „Baška“. Uslijed katastrofe ovakvog tipa bio bi ugrožen veći broj ljudi, naročito ako bi se isto dogodilo za vrijeme turističke sezone. Obzirom da se u ovom slučaju radi o snabdijevanju hotela ukapljenim naftnim plinom čiji se rezervoari pune prije turističke sezone, opasnost da tehničko-tehnološka katastrofa bude izazvana nesrećom u prometu vrlo je mala.

Nesreća u tehnološkom postrojenju može nastati uslijed istjecanja i/ili eksplozije opasne tvari koje može biti posljedica korištenja neispravne opreme, nemarnog rada ili namjerne diverzije. Dužnost svih tehnoloških postrojenja, a ponajviše onih koji koriste opasne tvari u svom radu, je provođenje preventivnih mjera za sprječavanje nesreće. Sukladno zakonskoj regulativi kao i pravnim aktima zaposlenici koji koriste, upravljaju, rukuju itd. s opasnim tvarima moraju biti adekvatno educirani te upoznati i uvježbani prema svim pravilima o postupcima za izbjegavanje velikih nesreća i katastrofa, a po potrebi i za brzo saniranje nesreća manjih razmjera⁶⁵.

U slučaju gore navedenih katastrofa u provođenje mjera zaštite uključuju se dodatne snage s područja općine, a one su:

- Ustanova za hitnu medicinsku pomoć Krk, Stožer ZS Općine Baška, Članovi DVD-a, Vatrogasne zajednice i članovi Lovačkog društva Kamenjarka zaduženi za poslove čišćenja prometnica, sanaciju terena i eventualnih ruševina, provođenje evakuacije po potrebi,
- Pripadnici JVP Grada Krka uz sudjelovanje ovlaštenih tvrtki za saniranje posljedica (IND-EKO d.o.o., Rijekatank d.o.o., Dezinfekcija d.o.o.) zaduženi za složene zadaće zaštite i spašavanja,
- povjerenici civilne zaštite, PUZS Rijeka, komunalna i građevinska poduzeća i drugi koji će uz osobnu i uzajamnu zaštitu moći učinkovito provesti mjere zaštite spašavanja.

JVP Krk jedina je Profesionalna Vatrogasna Postrojba za područje cijelog otoka Krka koja djeluje još od 1979. godine. Način djelovanja Postrojbe u ljetnim mjesecima bitno je različit od zimskog režima rada, jer je tijekom „požarne sezone“ tj. u pravilu 3 mjeseca na snazi zabrana korištenja godišnjeg odmora. Tijekom tih ljetnih mjeseci volonterski se vrši „pasivno dežurstvo“ (12 h prije smjene po rasporedu, mora se biti dostupan za potrebe službe) i u pravilu se tijekom tog perioda svi djelatnici nalaze manje ili više na otoku. Tijekom zimskog

⁶⁵ Procjena ugroženosti pdf. Općina Baška

perioda potpuno druga priča. Broj se svodi na 3 vatrogasca plus 1 dispečer i manji broj dostupnih vatrogasaca, odnosno prema svakoj intervenciji se kao prva udarna snaga upućuju troje vatrogasaca i to je jedan od osnovnih problema koji je prisutan na svim zahtjevnijim intervencijama⁶⁶.

Vatrogasna postrojba uključuje se u sve aktivnosti zaštite i spašavanja na području općine. Po broju operativnih vatrogasaca vatrogasne snage dostatne su za sanaciju požara na istom području. Na osnovi sadašnjeg stanja, na području općine, nije potrebno ustrojiti postrojbu civilne zaštite jer postoji DVD Baška i Lovačko društvo Kamenjarka s dovoljnim brojem pripadnika te su ova društva zadužena za obavljanje mjera civilne zaštite. Isto tako, tijekom vremena i sukladno finansijskim mogućnostima općine, ista bi se društva mogla opremiti potrebnom opremom i po potrebi eventualno dodatno educirati.

Nove je objekte, koji se planiraju graditi, i u kojima se pojavljuju opasne tvari potrebno je locirati na način da u slučaju nesreće ne ugrožavaju stanovništvo te obavezivati na uspostavu sustava za uzbunjivanje i uvezivanje na 112.

Za otklanjanje posljedica mogućih potresa angažirat će se JVP Grada Krka, dalje, pripadnici DVD-a Općine, Stožer ZiS Općine, Hitna medicinska pomoć, HGSS Rijeka, Lovačko društvo Kamenjarka, Županijski centar 112 s cijelim PUZS Rijeka, komunalna i građevinska poduzeća i drugi koji će kroz osobnu i uzajamnu zaštitu moći učinkovito provesti sve mjere zaštite i spašavanja⁶⁷.

Nadzor nad kretanjem zaraznih bolesti za područje Općine Baška provodi Epidemiološki odjel Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Primorsko-goranske županije. Epidemiološka situacija u Općini Baška je mirna, uobičajenih karakteristika godinama. Shodno navedenom zarazne bolesti tog područja karakterizira⁶⁸:

- ujednačenost u redoslijedu vodećih zaraznih bolesti,
- ujednačenost u ukupnom broju oboljelih kroz godinu,
- sezonska pojavnost (sukladno epidemiologiji pojedine zarazne bolesti),
- mali broj epidemijskih incidenata kroz godinu, koji su karakterizirani malim opsegom u broju oboljelih osoba.

Bitno je spomenuti bolesti maslina, vinove loze i smokve, dok su ostali poljoprivredni proizvodi na nivou individualne proizvodnje te se bolesti istih niti ne mogu manifestirati kao katastrofa. Kod maslina najznačajnija bolest je paunovo oko, kod smokve su najčešće šupljikavost i rđa lista.

Sve navedene bolesti mogu se u slučaju velikih nesreća i katastrofa pojaviti u većem obujmu, no s obzirom na educiranost veterinarskog i liječničkog kadra, usto i blizine većih gradova (Rijeka i Krk) te dobre prometne povezanosti s okolnim općinama, gradovima i županijama, iste neće bitno utjecati na funkcioniranje jedinice lokalne samouprave.

⁶⁶ <http://vatrogasci-krk.com/index.php/o-nama/nacin-djelovanja>

⁶⁷ Procjena ugroženosti pdf. Općina Baška

⁶⁸ Nastavni zavod za javno zdravstvo Primorsko-goranske županije

Mjerama fiskalne politike i osmišljavanjem gospodarske uloge poljoprivrede potrebno je očuvati tla namijenjena za poljoprivredu od zapuštanja i pošumljavanja. Razine onečišćenja tla na području općine nisu ispitivana. Poseban problem onečišćenja tla je onečišćenje eksploatacijom mineralnih sirovina i građevinskim zahvatima. Pjesak na prostoru Zaroka se do prije petnaest godina eksploatirao neorganizirano i stihijno, što je po provođenju zabrane eksploatacije rezultiralo devastacijom tla koja do danas nije sanirana. Prema Planu prostornog uređenja Općine Baška prostor je nužno sanirati, te provesti istraživanja posljedica nastalih nekontroliranom eksploatacijom pjeska.

Pored toga, tlo općine izloženo je eroziji. Erozija je prirodni proces pomicanja krutih tvari (zemlje, blata, kamena itd.) kroz utjecaj vjetra, vode ili pak pomicanja uvjetovana od strane sile gravitacije. Proces je u nekim slučajevima povećan i kroz ljudske aktivnosti. Štete od erozije su velike te bi se trebao uspostaviti monitoring nad promjenama na ugroženim dijelovima tla⁶⁹.

Zaštita zraka

Na osnovi pokazatelja na mjernim postajama za praćenje onečišćenja zraka smještenim izvan područja Općine Baška može se zaključiti da je zrak na tom području I. kategorije. Prva kategorija kvalitete zraka označava čist ili neznatno onečišćen zrak. Emisije zagađujućih tvari su niske i ispod graničnih i preporučenih vrijednosti. Na prostoru također nema evidentiranih značajnijih zagađivača zraka. Prema planu prostornog uređenja, radi sprječavanja pogoršanja kvalitete zraka potrebno je poduzeti sljedeće mjere zaštite, pogotovo na prostorima za stambenu izgradnju⁷⁰:

- treba nastojati da zrak bude što čišći, kako se granične i preporučene vrijednosti onečišćenja zraka ne bi nikada dosegle,
- promicati upotrebu plina kod korisnika drugog energenta i novog korisnika,
- ciljanim istraživanjima i primjenom tehnika i spoznaja utvrditi mogućnost smanjenja emisija svih izvora onečišćenja zraka,
- izvori onečišćenja zraka, u koje spadaju procesi i objekti iz kojih se u zrak ispuštaju onečišćujuće tvari, moraju biti proizvedeni, opremljeni, rabljeni i održavani na način da u zrak ne ispuštaju tvari iznad graničnih te preporučenih vrijednosti, prema Zakonu o zaštiti zraka („Narodne novine“ 178/04, 60/08) i Uredbi o graničnim vrijednostima emisije onečišćavajućih tvari u zrak iz stacionarnih izvora („Narodne novine“ 21/07, 150/08),
- postupcima djelovanja se ne smije izazvati „značajno“ povećanje opterećenja, gdje se razina „značajnog“ određuje temeljem procjene utjecaja na okoliš te povećanje opterećenja emisija iz novih izvora ne smije utjecati na smanjenje kakvoće zraka i prelaska kakvoće u nižu kategoriju,
- najveći dopušteni porast emisijskih koncentracija zbog novog izvora onečišćenja ovisnosti o kategoriji zraka određen je Uredbom o preporučenim i graničnim vrijednostima kakvoće zraka („Narodne novine“ 133/05).

Vlasnici ili pak samo korisnici izvora onečišćenja zraka dužni su prijaviti izvor onečišćenja, te svaku rekonstrukciju nadležnom tijelu uprave i lokalne samouprave. Dalje, obvezni su

⁶⁹ PPUO Općina Baška

⁷⁰ PPUO Općina Baška

osigurati redovito praćenje emisije iz izvora onečišćenja i o tome voditi očeviđnik, te dostavljati podatke u katastar onečišćavanja okoliša. Dužni su također ostvariti povoljne uvjete za prirodno provjetravanje, cirkulaciju i regeneraciju zraka uređivanjem zelenih površina unutar građevne čestice i zajedničkih zelenih površina izvan građevne čestice. Važno je za istaknuti kako je zaštitu zraka potrebno provoditi sukladno zakonskoj regulativi.

Zaštita od buke

Buka okoliša je neželjen ili po ljudsko zdravlje i okoliš štetan zvuk u vanjskom prostoru koji može biti izazvan ljudskom aktivnošću, uključujući buku koju emitiraju : prijevozna sredstva, cestovni promet, pružni promet, zračni promet, pomorski i riječni promet kao i postrojenja i zahvati za koje se prema posebnim propisima iz područja zaštite okoliša pribavlja rješenje o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša, odnosno rješenje o prihvatljivosti zahvata za okoliš. Smetanje bukom označava stupanj smetanja stanovništva koje je uzrokovoano bukom okoliša određene na temelju rezultata dobivenih računalnom metodom ili mjerljem buke okoliša⁷¹.

Temeljni propis za provedbu zaštite od buke je Zakon o zaštiti od buke („Narodne novine“ 30/09). Nadzor problematike zaštite od buke u nadležnosti je Ministarstva zdravstva. Pri izradi prostornih planova užih područja te projekata planiranih prometnica potrebno je zadržati nivo buke u dopustivim granicama za određene zone. Potrebno je voditi računa o pozicioniranju pojedinih zona i sadržaja u njima u odnosu na izvor buke te bliže izvoru smještati građevine u kojima se dopušta viši nivo buke. Prilikom planiranja mreže ulica i cesta poželjno je koristiti elemente reljefa i prirodnih prepreka kao zaklone od buke na putu njenog širenja. Isto, potrebno je stalno vršiti akustička mjerenja radi provjere i stalnog nadzora stanja buke.

Sukladno Planu prostornog uređenja Općina Baška treba izraditi „Kartu buke“ i „Akcijski plan“ (ako je potrebno) u skladu s Člankom 9. Zakona o zaštiti od buke („Narodne novine“ 30/09) te na osnovi toga dati smjernice za smanjenje buke⁷².

Karta buke prikaz je postojećeg i/ili predviđenog stanja emisije buke promatranog područja, izražena harmoniziranim indikatorima buke. Najčešći podatci od kojih se sastoji su prekoračenje propisanih dopuštenih vrijednosti, procijenjeni broj ljudi izloženih pojedinim razinama buke te procijenjeni broj stanova i ostalo, izloženih određenim vrijednostima indikatora buke u promatranom razdoblju. Akcijski plan označava plan izrađen radi upravljanja bukom okoliša i njezinim štetnim učincima, uključujući i mjere zaštite od buke.

Zaštita vode

Zakonom o vodama („Narodne novine“ 153/09, 130/11) za izvorišta vode za piće određuje se najviša razina zaštite. Slivno područje izvorišta vode koje se koristi za javnu vodoopskrbu mora biti zaštićeno od onečišćenja i drugih utjecaja koji mogu nepovoljno utjecati na zdravstvenu ispravnost i izdašnost izvorišta. Zaštita se provodi u skladu sa županijskom ili općinskom odlukom o zaštiti izvorišta kojom se utvrđuju vodozaštitne zone izvorišta i režimi zaštite po zonama.

⁷¹ <http://www.zakon.hr/z/125/Zakon-o-za%C5%A1titi-od-buke>

⁷² PPUO Općina Baška

Na području Općine Baška trebaju se provoditi dvije skupine mjera zaštite podzemnih i površinskih voda, a one jesu :

- mjere zabrane i ograničenja izgradnje na osjetljivim područjima, što se regulira odlukom o vodozaštiti,
- mjere za sprječavanje i smanjivanje onečišćenja kod postojećih i novih građevina i zahvata u prostoru, pri čemu je nužna izgradnja sustava za odvodnju.

Kako bi se zadovoljili zahtjevi za pročišćavanje otpadnih voda uvjetuje se ugradnja sljedeće opreme, što će ovisiti i o karakteru otpadnih voda⁷³:

- mehaničke taložnice za krute čestice u vodi
- odvajači ulja i naftnih derivata iz tehnološke kanalizacije
- hvatači ulja i masti za fekalno-sanitarne vode
- neutralizator za obradu kiselih ili lužnatih voda
- uređaj za razbijanje uljnih emulzija kod strojne obrade metala
- drugi specijalni uređaj (za regeneraciju otpada, spaljivanje onečišćenih otpada, obradu voda što sadrže kromate, cijanide i sl.)

Zaštita vodu uključuje i zabranu pranja automobila, drugih vozila i strojeva neposredno blizu prometnica, dalje, odlijevanje vode koja je onečišćena deterdžentima, odlaganje raznih vrsti otpada na zelene površine radi sprečavanja i/ili smanjenja mogućnosti zagađenja. Obvezno je vršiti pročišćavanje otpadnih voda, što se odnosi na vode koje ističu iz zanatskih radionica, bravarskih radionica, mehaničkih radionica, ostalih pogona koji u svom tehnološkom procesu koriste ulja, masti, lakovе, boje, tekuće gorivo, otpad i druge tvari lakše od vode. Isto tako, korisnici građevne se moraju brinuti o održavanju i zaštiti vodovodne mreže, hidranata i drugih vodovodnih uređaja, unutar i ispred čestice, te štititi pitku i sanitarnu vodu od zagađivanja.

3. Problematika područja općine Baška i moguća rješenja

Temeljem izrađene osnovne analize stanja na području Općine Baška, istaknuta je određena problematika prema područjima djelovanja.

Uz istaknute probleme nadovezuju se prijedlozi za način njihova rješavanja u budućem razdoblje putem izrade projekata ili aktivnosti koje će doprinijeti njihovom ostvarenju. Navedeni prijedlozi su podloga za izradu budući strateških ciljeva, prioriteta i mjera/aktivnosti u Programu ukupnog razvoja Općine Baška koji se obrađuje u drugom materijalu.

U nastavku je tablični pregled istaknutih problema po područjima djelovanja te prijedlozi za moguća rješavanja.

---

⁷³ PPUO Općina Baška

Tablica 5: Pregled istaknutih problema i moguća rješenja ili aktivnosti za razna područja

Područje	Problem	Moguća rješenja/aktivnosti
PROSTOR	Nepripremljenost zone i prostora za gospodarske aktivnosti	Projekti izgradnje malih poduzetničkih zona u suradnji s PGŽ, RH i EU. Obnova napuštenih objekata te objekata koji se ne koriste u tu svrhu, izgradnja potpuno novih objekata.
	Nedovoljna izgrađenost područja turističkih zona.	Izgradnja malih poduzetničkih zona, zabavnih centara, dvorana, sportsko-rekreacijskog centra, aquaparka, golf igrališta.
	Neriješeni imovinsko-pravni odnosi i rascjepkanost zemljišta.	Okrupnjavanje zemljišta i rješavanje imovinsko-pravnih odnosa.
	Devastacija prostora s divljom gradnjom na poljoprivrednom zemljištu.	Rigoroznije mjere kontrole gradnje i učinkovitiji inspekcijski nadzor.
	Neizgrađenost Turističke zone „Zablaće“.	Ovisno o potencijalnom porastu broja turista i noćenja povećavati i graditi nove kapacitete i sadržaje kampa i plaže.
	Prekapacitiranost Vele plaže radi dnevnih migracija i povećanih kapaciteta smještaja.	Proširenje Vele plaže uvjetovano vlasništvom zemljišta i pogodnog idejnog rješenja te nadohranjivanje plaže.
STANOVNJIŠTVO	Loša demografska struktura.	Poticaji za mlade obitelji (u funkciji). Poticanje i razvoj malog i srednjeg poduzetništva, obrtništva, turizma i ostalih djelatnosti.
	Više od 50% stanovništva je ekonomski neaktivno.	Programi za privlačenje mладог, radno sposobnog stanovništva, davanje poticaja.
OKOLIŠ - TLO	Nedostatak sustava navodnjavanja.	Priprema projekata za izgradnju sustava akumulacije, navodnjavanja poljoprivrednih površina oborinskim vodama. Priprema projekta za navodnjavanje Hrvatskih šuma.
	Degradijacija vegetacije (ogoljivanje tla).	Pošumljivanje autohtonim florom.
	Nesanirano zaštićeno devastirano tlo Zaroka.	Sanacija tla.
	Neuređenost područja dijela toka Vele Rike i drugih bujičnih vodotoka.	Sanacija i održavanje vodotoka.
GOSPODARSTVO	Nedostatak poduzetničkih aktivnosti uslužnog sektora (autoservisi, pumpne stanice,...). Neiskorišteni resurs vune.	Privlačenje velikih proizvođača, novih investitora, obnova zapuštenih prostora koji se mogu koristiti za proizvodnju, poticaji za proizvodne djelatnosti od interesa (vuna, otpadni materijal i sl.) putem socijalnog poduzetništva.
	Ciljne skupine angažirati na postojeće	Stručno usavršavanje, poticaji za

POLJOPRIVREDA	resurse.	samozapošljavanje, edukacije i umrežavanje.
	Slabo prisutne poljoprivredne djelatnosti (ljekovito bilje).	Davanje zemljišta na korištenje besplatno ili uz jeftiniju naknadu, subvencioniranje poljoprivrednika početnika, krediti za kupnju strojeva, pčelarstvo, eko proizvodnju,...
	Zapuštene i neobrađene zone i objekti (mlin i konopara).	O sposobiti poljoprivredno tlo, utvrditi vlasništvo nad zapuštenim područjem Iskoristiti vrijedno poljoprivredno zemljište i urgirati na vlasnike poljoprivrednog zemljišta na uzgoj (draški pomidori).
	Slaba povezanost poljoprivredne djelatnosti i turizma.	Izgradnja eko-tržnice, u hotele uvrstiti domaće proizvode, poljoprivrednu proizvodnju uskladiti s potrebama stanovnika Baške i turistima i obrnuto.
Nedostatno korištenje ovaca i njihovih nus proizvoda.		Kreirati nove proizvode.
INFRASTRUKTURA - PROMET	Ceste koje zahtijevaju rekonstrukciju i dogradnju.	Obaviti radove rekonstrukcije i dogradnje cesti. Očuvati stare mostiće na Veloj riki na cesti D102.
	Neusklađenost cesta s prometnim zahtjevima i standardima.	Obavljenе radove uskladiti sa standardima i zahtjevima.
	Nedostatak nautičkih i komercijalnih vezova.	Izgradnja postojeće luke i moderne marine koja može primiti veći broj brodica na lokaciji Sorbova.
	Slabo razvijena mreža javnog prijevoza.	Razviti mrežu javnog prijevoza (po mogućnosti eko ili na plin) pogotovo u ljetnim mjesecima kada na otoku boravi veći broj ljudi.
- KOMUNALNA	Nema oborinske kanalizacije.	Izgradnja oborinske kanalizacije.
	Problem gospodarenja otpadom za vrijeme ljetnih mjeseci (povećana količina otpada).	Pojačan odvoz otpada.
	Nedostatak parkirnih mjesta. Radi uske ceste problem prolaska autobusa i kamp prikolica- zatvaranje ulaska u mjesto.	Izgradnja novih parkirnih mjesta. Povezivanje parkirnih mjesta izvan centra mjesta te koristiti organizaciju shuttle-a (eko prijevoz) uz novi projekt.
- SPORT, REKREACIJA, ZABAVALA, IGRALIŠTA	Nepostojanje zatvorene sportske dvorane za vrijeme lošeg vremena.	Izgradnja školske sportske dvorane OŠ Fran Krsto Frankopan, Krk, Područna škola Baška.
	Uređenje sportske infrastrukture (igrališta za nogomet, košarku, tenis i sl.)	Obnova i izgradnja igrališta, uređenje staza za bicikle, hiking, penjalište i drugo.
	Manjak novih atrakcija.	Novi projekt žičare i sl.

- ENERGETIKA	Nedostatak obnovljivih izvora energije. Rekonstrukcija zračne mreže.	Korištenje OIE i EE Projektiranje radova i osiguravanje izvora finansiranja.
- PRIRODNA	Prvić nije naznačen kao zabranjeno područje (iako je proglašen rezervatom)	Očuvanje i zaštita prirodne baštine. Postaviti oznake da se radi o zabranjenom području kako bi se zaštitilo bilje i životinje
- PREDŠKOLSKI I ŠKOLSKI ODGOJ	Loše građevno stanje OŠ „Fran Krsto Frankopan“ Krk, Područna škola Baška. Loša opremljenost školskih ustanova (informatička).	Provedba projekta Rekonstrukcije OŠ Fran Krsto Frankopan, Krk, Područna škola Baška uz nadogradnju školske sportske dvorane. Uskladiti nastavne programe i tehničku opremljenost škola s pedagoškim standardima, poticati sve više korištenja informatičke tehnologije u nastavi.
- ZDRAVSTVO I SOCIJALNA SKRB	Nedostatak Doma za stare i nemoćne. Nedostatak različitih specijalističkih ambulanti.	Izrada projektne dokumentacije za Dom za stare i nemoćne. Poticanje na otvaranje specijalističkih ordinacija.
KULTURA	Nedostatno isticanje kulturne, a naročito glagoljaške baštine u turističke svrhe. Dio napuštenih mrgara (preživljavaju samo ako su u aktivnoj uporabi) te drugi objekti kulturne baštine nisu u funkciji.	Briga za očuvanje i zaštitu kulturne baštine te bolje iskorištavanje u turističkim proizvodima. Izrada projektne dokumentacije glagoljaškog centra. Valorizacija etnografskog muzeja. Valorizacija starog malina. Uređenje fontana i perila na području cijele općine. Uređenje društvenih domova. Uređenje perila i mlinova na području cijele općine Baške. Mrgare i suhozide te fontane, mošune i perila obnoviti, održavati, valorizirati i dodatno uvrstiti u turističke svrhe.
TURIZAM	Razinu kvalitete privatnog smještaja povećati. Mali broj domaćih turista. Nedostatak novih sadržaja i turističkih proizvoda. Nedostatak zdravstvenog turizma.	Unapređenje privatnog smještaja rekonstrukcijom svojih kapaciteta odnosno ulaganja u infrastrukturu objekata podići kvalitetu na viši nivo uz prekategorizaciju te uvrstiti nove usluge/sadržaje. Pomovirati mogućnosti odmora na području Baške, a naročito u pred i pod sezoni. Izgradnja sportko-rekreativne infrastrukture, naročito novih bicklističkih staza i njihovo održavanje odnosno razviti outdoor aktivnosti te povezivanje u jedinstvenu ponudu s ostalom ponudom. Aqua park, zabavni centri, novi sport sadržaji (adrenalinski turizam). Razvoj zdravstvenog turizma.

	Nedostatna turistička signalizacija izvan granica općine. Produženje turističke sezone.	Dodatno obilježiti turističke atrakcije naročito kulturni turizam uz outdoor aktivnosti. Dograditi turističku segmentaciju uz raspoložive poticaje svih razina i izvore financiranja. Objedinjavanje turističke ponude s outdoor aktivnostima, atraktivnostima i drugim ponudama (wellness, gastronomija i dr.) Izraditi poticajne mjere na lokalnoj razini za kvalitetnije sadržaje i ponudu.
OSTALO	Nedostatan širokopojasni Internet kroz izgradnju ostale infrastrukture budući 95% nema postojeću infrastrukturu.	Rješavanje priključaka za svaku kuću s brzim pristupom Interneta.

4. Popis tablica, grafikona, slika, fotografija, literaturi i kratica

Popis tablica

Tablica 1: Kontingenti stanovništva Općine Baška u razdoblju od 2001.-2011. godine

Tablica 2: Obrazovna struktura stanovnika općine Baška u 2001. i 2011. godini

Tablica 3: Stanovništvo prema glavnim izvorima sredstava za život i spolu u Općini Baška u 2011. godini

Tablica 4: Ekonomski pokazatelji trgovačkih društava za područje Općine Baška za 2013. godinu

Tablica 5: Smještajni kapaciteti po vrstama smještajnih objekta Općine Baška (2010.-2013.)

Tablica 6: Broj dolazaka turista u Općinu Baška u razdoblju od 2010. do 2013. godine

Tablica 7: Broj ostvarenih noćenja turista na području Općine Baška

Tablica 8: Najznačajnija emitivna tržišta na području Općine Baška (2011.-2013.)

Tablica 9: Pregled istaknutih problema i moguća rješenja ili aktivnosti za razna područja

Popis grafikona

Grafikon 1: Udio stanovništva prema dobnoj strukturi prema popisu stanovništva iz 2011. godine

Grafikon 2: Kontingenti stanovništva Općine Baška za 2001. i 2011. godinu

Grafikon 3: Živorođeni i umrli u Općini Baška u razdoblju od 2005.-2012.

Grafikon 4: Vitalni indeks Općine Baška u razdoblju od 2005.-2012.

Grafikon 5: Zaposleni u pravnim osobama u Općini Baška, prema NKD-u 2007.

Grafikon 6: Struktura gospodarstva prema djelatnostima u Općini Baška za 2013.godinu

Grafikon 7: Prosječni broj dana boravka po turistu po vrsti smještajnih jedinica

Grafikon 8: Broj ostvarenih noćenja na području Općine Baška u razdoblju 2010.-2013.

Grafikon 9: Nezaposleni i novozaposleni u Općini Baška u razdoblju od 2004.-2013. godine

Popis shema i slika

Shema 1: Faze izrade strateškog dokumenta razvoja općine

Slika 1: Položaj Općine Baška u Primorsko-goranskoj županiji

Slika 2: Otok Krk

Slika 3: Lokacije crkava na području Baške

Slika 4: Vrste spremnika za prikupljanje kućnog otpada

Popis fotografija

- Fotografija 1: Bjeloglavi sup
Fotografija 2: Suri orao
Fotografija 3: Vela plaža
Fotografija 4: Plaža Vela luka
Fotografija 5: Kamp Banculuka
Fotografija 6: Bašćanska ploča
Fotografija 7: Crkva Sv. Lucija u Jurandvoru
Fotografija 8: Crkva Sv. Trojice
Fotografija 9: Crkva Sv. Ivana Krstitelja
Fotografija 10: Crkva Božje na Gorici
Fotografija 11: Crkva Sv. Marka
Fotografija 12: Zavičajni muzej Baška
Fotografija 13: Mrgari
Fotografija 14: Slovo glagoljice
Fotografija 15: Mošuna
Fotografija 16: Fontana u Baški
Fotografija 17: Manifestacija Baš ovca i Proljeće u Baški
Fotografija 18: Krčki most
Fotografija 19: Most na Veloj Riki
Fotografija 20: OŠ Frank Krsto Frankopan, PŠ Baška
Fotografija 21: Dječji vrtić Katarina Frankopan
Fotografija 22: Hoteli Baška
Fotografija 23: Zablaće
Fotografija 24: ZT Baška
Fotografija 25: Banculuka

Popis literature

- Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, Zagreb, razni izvori podataka
- Hrvatska gospodarska komora-Županijska komora Rijeka
- Hrvatska mreža za ruralni razvoj, Zagreb
- Hrvatski zavod za zapošljavanje-Područni ured Rijeka
- Internet stranice:
  - www.baska.hr
  - www.info-krk.com
  - www.dls.hr
  - www.ponikve.hr
  - www.holiday-on-adria.com
  - www.jupriroda.hr
  - www.lpdtours.hr
  - www.krk-riviera.hr
  - www.croinfo.net
  - www.visitcroatia.net
  - www.geografija.hr
- Javna ustanova Priroda, Rijeka
- Obrtni registar
- Obrtnička komora Primorsko-goranske županije, Rijeka
- Prostorni plan uređenja Općine Baška
- Prostorni plan uređenja Primorsko-goranske županije, Rijeka
- Registar udruga Republike Hrvatske, 2014.
- Registar poslovnih subjekata Republike Hrvatske, 2014.
- Uredba o indeksu razvijenosti, NN 63/2010

- Udruženje obrtnika Krk
- Zakon o zaštiti prirode, NN 80/2013
- Zavod za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije, Rijeka

Popis kratica

DZS	- Državni zavod za statistiku
BDP	- Bruto društveni proizvod
BDV	- Bruto dodana vrijednost
EU	- Europska unija
HGK	- Hrvatska gospodarska komora
JLS	- Jedinica lokalne samouprave
MPNNOo	- Mali, povremeno nastanjeni i nenastanjeni otoci i otočići
OIE	- obnovljivi izvori energije
OPG	- Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo
OPĆINA	- Općina Baška
PGŽ-	- Primorsko goranska županija
PUR	- Program ukupnog razvoja
RH	- Republika Hrvatska
ŽK	- Županijska komora
ŽUPANIJA	- Primorsko goranska županija

Izrada:

Riječka razvojna agencija Porin d.o.o.
Radni tim za izradu PUR Baška

Voditelj izrade:
Doris Sošić

Suradnice:
Dunja Zagorac Šimac
Tamara Milevoj